

Ferenc pápa részt vesz a júniusi G7-csúcson

A Szentszék Sajtóterme megerősítette, hogy Ferenc pápa felszólal a G7-ek mesterséges intelligenciáról szóló ülésén, amelyet a csoport olasz elnöksége szervez a dél-olaszországi Puglia tartományban, Borgo Egnaziában 2024. június 13–15. között. „Ez az első alkalom a történelemben, hogy egy pápa részt vesz a G7-ek munkájában” – nyilatkozta Giorgia Meloni olasz miniszterelnök. Hozzátette, hogy a Szentatya a hét legfejlettebb nemzet találkozójának résztvevői számára szervezett „tájékoztató ülésen” lesz jelen. A csúcstalálkozón az Egyesült Államok, Kanada, Franciaország, az Egyesült Királyság, Németország és Japán képviselteti magát.

„Szívből köszönöm a Szentatyának, hogy elfogadta Olaszország meghívását. Jelenléte megtiszteltetés számunkra és az egész G7-et” – fogalmazott Giorgia Meloni. Hangsúlyozta, hogy az olasz kormány értékeli a Szentszék hozzájárulását a mesterséges intelligencia kérdésében, kiváltéppen a Pápai Életvédő Akadémia által is aláírt 2020-as Római felhívás a mesterséges intelligencia etikájára című dokumentumot egy olyan folyamatban, amely „az algoritmus etika fogalmának konkrét alkalmazásához vezet, nevezetesen etikát ad az algoritmusoknak”.

„Meg vagyok győződve arról, hogy a pápa jelenléte döntően hozzájárul a mesterséges intelligencia szabályozási, etikai és kulturális keretének meghatározásához. Ezen a területen, ennek a technológiának a jelene és jövője alapján ugyanis ismét megmérettetik a nemzetközi közösség képessége, hogy megtegye azt, amire egy másik pápa, Szent II. János Pál 1979. október 2-án az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez intézett híres beszédében emlékeztetett” – tette hozzá Giorgia Meloni. „A nemzeti vagy nemzetközi politikai tevékenység az embertől származik, az ember végzi és az emberért teszi” – idézte az olasz miniszterelnök a lengyel pápát.

(Vatican News)

Jézus szíve, szeretlek én (egyházi ének)

Jézus szíve, szeretlek én,
segíts át az élet tengerén.
Ha vihar kél fejem felett,
legyen oltalmam szelíd szíved.
Minden veszélyt elűz egy mosolyod,
s lelkem megnyugszik, ha veled vagyok.

Jézus szíve, szeretlek én,
segíts át az élet tengerén.
Ölelj magadhoz engemet,
hogy mindig jobban szeresselek.
Te légy tanítóm és jó pásztorom,
szívemet-lelkemet reád bízom.

Jézus szíve, szeretlek én,
segíts át az élet tengerén.
Dallal kereslek tégedet,
vigasztald meg árva szívemet.
Rózsákat hintek oltárod elé,
hogy szálljon illatuk az ég felé.

Jézus szíve, szeretlek én,
Segíts át az élet tengerén!

Ne restelljünk szeretni

Írta: Sebestyén Péter

Alacoque Szent Margit-Mária (1647–1690) 1673-ban magánkinyilatkoztatásokat kapott Jézus Szent Szívéről. Az egyik látomásban megismerhette, hogy e Szívnek mennyit kellett szenvednie. Krisztus egyre inkább feltárta előtte Szent Szívének titkát. A Paray-le-Monial vizitációs apácáinak kolostorában élő nővér egyik legmegrázóbb látomása az volt, amelyben Krisztus szeretettől lángoló szívét látta. Ez valószínűleg 1674 Úrnapján történt. Egy évvel később, 1675. június 15-én, Úrnapja oktaváján újabb látomása volt, amelyben az Úr Krisztus megbízta azzal, hogy gondoskodjék Jézus Szívének ünnepéről. Margit erről írást is készített, amelyet átadott lelkiatyjának, a jezsuita La Colombière atyának, aki azt később lelki írásai között is közzé tette. Június 21-én mindketten felajánlották magukat Jézus Szent Szívének. 1684. március 26-án (két évvel a halála után) látott napvilágot La Colombière atya Retraite spirituelle (Lelki magabaszállás) című könyve, amely által széles körben ismertté váltak Margit magánkinyilatkoztatásai is. Ez a könyv nagyban hozzájárult a Jézus Szíve-tisztelet elterjedéséhez. Margit számára lehetővé tették, hogy szélesebb körben is megismertesse Jézus Szent Szívének titkát, és egyre jobban felszítsa a lelkekben a Szent Szív iránti tiszteletet, amely hamarosan a többi vizitációs kolostorban is otthont talált. Margit egész életében meg volt győződve arról, hogy a Jézus Szíve-tiszteletben nagyon jelentős szerepe lesz a jezsuita rendnek.

Nemsokára Jézus szíve ünnepét tartjuk. Amikor a szívről beszélünk, elsősorban a biológiai szívünkre gondolunk, arra az izomsomóra a mellkasunkban, amely a vérrellátást, a szervezet életét és működését biztosítja. A mai sokféle szívbetegség a szakemberek szerint azért alakulhat ki, mert nem fordítunk elég gondot szívünk védelmére, karbantartására. Sokféle kedvezőtlen hatásnak tesszük ki, mérgezzük, túlzottan igénybe vesszük, sőt visszaélünk természetes kapacitásával, túlterheljük. De nyelvédanyánk és az emberi tapasztalat arról is árulkodik, hogy szívünk egyúttal egyéniségünk belső rugója is. Életünknek az a legbensőbb területe, ahol a szenvedés és a szeretet otthonra talál, ahol a béke és az indulatok laknak, ahol a döntéseink születnek, ahol feldolgozzuk a meglepetéseket, ahol a rokonszenv és a jóindulat, a gonoszság és a gyűlölet megmutatja erejét. Szívünkben éljük át félelmeinket és éljük meg sikereinket, szívünkbelől erednek könnyeink és magányunk, szívünk a boldogság lakóhelye. Embri kapcsolatainkban is a szív parancsa uralkodik. Akit szeretünk, azzal szívesen vagyunk együtt, szívesen hallgat-

juk őt és szólítjuk úgy, hogy „szívem”. Egy szeretetkapcsolatban feltárjuk a szívünket a másik előtt. Meghasad vagy megszakad a szívünk, ha valaki elhagyott, becsapott, átvért, ha csalódtunk benne. Szívbelemaró lehet egy élmény. Keményszívűvé, sőt szívtelessé válhatunk az önzéstől és a gonoszságtól. Kegyetlenek leszünk, ha csak a rideg ésszel hozzuk meg döntéseinket és nem a szívünkkel.

A szív a régiéknél, a Biblia emberénél is a személyiség központját jelentette. A Szentírás tanúsága szerint Isten törvénye bele van írva a szívünkbe. Ő ismeri szívünk legtitkosabb gondolatait, érzéseit. Az ember is valójában a szívével gondolkodik, mert a szíve az a lelki érzékszerve, ahonnan minden megismerés kiindul. A szív bőségéből beszél a száj. Ezért elsősorban a szívünkre kell hallgatnunk, mert az sosem hazudik. Az emmauszi tanítványoknak is lángolt a szívük, ahogy a Szentírás írja, amikor az ismeretlenül hozzájuk szegődő Feltámadott boncolgatni kezdte az Írásokat. A Szentírás sokszor leírja, hogy Jézusnak megesett a szíve az embereken.

(folytatás a 2. oldalon)

Beiktatták az Esztergomi Főszékesegyházi Káptalan tagjai közé Varga János rektort

Szent Adalbert vértanú, az Esztergom-Budapesti Főegyházmege védőszenntjének liturgikus emléknapi káptalani szentmisével kezdődött április 27-én

az esztergomi bazilikában. Az ünnepi liturgiát Mohos Gábor püspök, nagyprépost vezette, aki a szentmise előtt átadta Nagy Károly esperes-plébánosnak a mesterkanonoki, Varga Jánosnak, a bécsi Collegium Pazmanianum rektorának pedig a tiszteletbeli kanonoki jelvényeket. A beiktatás kezdetén a jelenlévők együtt hívták énekükkel a Szentlelket, majd Forgách Alajos örkanonok felolvasta Erdő Péter bíboros, prímás leveleit a kinevezésekről. Beszédében Mohos Gábor kiemelte, hogy a Főszékesegyházi Káptalan tagjai napjainkban szolgálatukban és az imádságban egyesülnek, havonta azonos szándéka imádkoznak. A hitvallás és az esküétel után Nagy Károly és Varga János felöltötték a kanonoki címmel járó ünnepélyes öltözéket. A szertartás a Te Deum eléneklésével zárult. A szentmise egyben a főegyházmege ministránsainak záróközlata is volt, a szertartás záróáldása előtt pedig tizenegy kitüntetettnek átadták a Szent Adalbert-díjat.

(Forrás: Esztergom-Budapesti Főegyházmege)

Magyar Nemzeti Zarándoklat Rómába a hála jegyében

Egy évvel Ferenc pápa háromnapos, 2023. április 28–30. közötti budapesti látogatása után mintegy ezerötszáz magyar hívó a Vatikánba zarándokolt, hogy egész nemzetünk nevében köszönetet mondjon az anyaország fővárosában közvetlen vagy közvetett módon megtapasztalt, a Szentatya jelenlétéből fakadó kegyelmekért. A 2024. április 23–25. között tartott római Magyar Nemzeti Zarándoklatot a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) szervezte. A zarándokok zöme az anyaországból érkezett, de Erdély, Partium, Felvidék, Délvidék és Csehország magyar katolikusai közül is sokan csatlakoztak a csoporthoz. A püspöki konferencia csaknem teljes tagsága jelen volt, emellett a magyar katolikus papságot több mint száz pap képviselte, akik jellemzően a saját plébániai küldöttségük kíséretében látogattak el az Örök Városba.

„Azért jöttünk ide a római pápa székesegyházába, hogy hálás szívvel megköszönjük a Jóistennek azt az ajándékot, amelyet tavaly otthon kaptunk Magyarországon, amikor Ferenc pápa apostoli látogatást tett nálunk. Hálásak vagyunk azért is, mert II. Szilveszter pápa ebből a bazilikából küldött nekünk Szent István király kérésére koronát” – így vezette be Veres András püspök, az MKPK elnöke a pápa római székesegyházában, a lateráni Szent János-bazilikában április 23-án, kedden délután ünnepelt nyitó-zarándokszentmisét. „Mi azért lehetünk itt otthon, mert érezzük, hogy Krisztushoz tartozunk, az Ő egyházának vagyunk tagjai, mely egyházat itt a földön Krisztus helytartója vezet, akihez most hálás szívvel eljöttünk, megköszönni neki a tavalyi látogatását” – fogalmazott Veres András. Hozzátette: ha zarándoklatot végzünk, akkor szeretnénk mindnyájan hitünkben megerősödni. „Talán nincs is jobb hely erre, mint Róma, az apostolok és a vértanúk kora óta. Számtalan buzdítást és példát láttunk itt arra, hogyan is kell és hogyan tudunk Krisztus mellett kitartani és miként lehet hozzá és egyházához hűséges maradni. Reméljük, hogy ez a zarándoklat megerősít bennünket Isten szeretete által, és hogy közös imádságaink erőssé teszik valamennyiünk szívét, de családtagjaink és szeretteink szívét is az Egyház iránti hűségben. Imádkozunk nemzetünkért, hogy a hitben egyek legyünk, hogy a szeretteink imádságaink által eljussanak Isten szeretetének a megismerésére, annak befogadására.”

Április 24-én, szerdán délelőtt Udvardy György veszprémi érsek, a MKPK elnökhelyettese mutatott be szentmisét a Falakon kívüli Szent Pál bazilikában, Erdő Péter bíboros, a püspöki kar tagjai, illetve a zarándoklaton részt vevő papok koncelebrálásával. Ezen a szentmisén is a hálát, a köszönetét és az emlékezését volt a főszerep, amiért egy évvel

azelőtt Ferenc pápa Magyarországra látogatott. „Szeretnénk emlékezni, felidézni Isten csodálatos tetteit, megköszönni az egyházban kapott javakat, az útmutatást. Emellett az egyház nagy kincse, hogy jelenvalóvá teszi az emlékezést, hiszen jelenvalóvá válik Krisztus létezése közös ünneplésünkben, az eucharisziában. Ez a mi erőforrásunk, éltető erőnk, jövőnk, amiből erőt akarunk meríteni” – mondta el köszöntésében Udvardy György érsek. (folytatás a 2. oldalon)

Ne restelljük szeretni

(folytatás az 1. oldalról)

A szeretet parancsában Jézus nem a tiszta ész logikáját, hanem a szerető szív logikáját szeretné bennünk is meghonosítani. A hegyi beszédben boldogoknak mondja a tiszta szívűeket, mert ők meglátják Istent. Szelid és alázatos szívű Isten ő, aki képes volt nagypénteken értünk feláldozni magát szeretetből. A lánzsával átdöfött, értünk megtört szív Isten szeretetének igazi jelképe és örökös bizonyítéka. Erre figyeltek fel a jezsuiták. És ezt emelte ki Alacoque Szent Margit-Mária apáca látomása Jézus égő, szenvedő Szívéről, amelynek nyomán aztán a Jézus Szíve-ájtatosság a világegyházban elterjedt.

A Biblia szerint szívünk személyiségünk közepe, súlypontja, és ezért belőle kell kiindulnunk, ha valamit meg akarunk érteni, ha szeretni akarunk.

Ezekben a napokban a Jézus Szíve-tisztelet arra tanít meg, hogy Isten szereti az embert, szeretett lények vagyunk. Bárcsak örök üdvösségünk, az Isten és felebarát szeretete

nekünk is szívügyünké válna. *Jól csak a szívvel lát az ember*, mondja Antoine de Saint-Exupéry *A kis herceg*-ben. Ha a világot, önmagunkat, Istent meg akarjuk ismerni, a szívünkön keresztül kell látnunk, elsősorban a szívünkkel kell éreznünk. Szükséges ugyan az ész, de kellene az érzelmek is, kell a tudás, az egzakt tudomány, de még inkább a megérzések, az intuíciók, amelyek nélkül nem lehetne élni. Valójában a szívünkben kötődnek az igazi kapcsolatok is, embertárral, Istennel egyaránt. Az értelem kutat, következtet, kimér, a szív viszont érez és megért. A lelki élet nagymesterei szerint el kell jutnunk a szívünkhöz, hogy a dolgok bennünk és körülöttünk a helyükre kerüljenek, hogy helyesen ítélhessünk és értékelhessünk.

Egy történet szerint egy orosz zarándok felkereste a lelki mestert, a sztarecet, hogy útbaigazítást kérjen tőle, miként lehet eljutni a szívhez. A sztarec azt tanácsolta, hogy vonuljon vissza a magányba, teremtsen csöndet, hunyja le a szemét, és vezessen le mindent a fejéből a szívébe. A zarándok követni kezdte a tanácsot, és fokozatosan kezdett megváltozni benne és körülötte min-

den. A munkája, ami addig teher volt, most könnyű feladatnak bizonyult. Az emberek is mind megváltoztak. Sokkal jobbak lettek vele szemben. Őt magát pedig egy addig ismeretlen életöröm töltötte el.

A szívbetegségek, a sok stressz okát abban találhatjuk meg, hogy nem adunk túl sokat a szívünkre. Jézus szerető szíve viszont arra tanít, hogy ügyeljünk jobban a szívünkre. Ne restelljük szeretni. Munkánkkal, még ha kötelesség is, ha pénzkereseti lehetőség is, legyen szeretet. Végezzük jó szívvel, szívesen. Legyen helyén az eszünk és a szívünk. Az kösse le időnként, pénzünket, szívünket, ami vagy/és aki igazán fontos az evilági és örök élet szempontjából. Feltehetjük a kérdést: milyen szívvel fogadjuk Isten meglepetéseit? Milyen szívvel engedjük el azt, amit el kell engednünk? Elszorul-e a szívünk, ha beteg vagy magára hagyott embert látunk? Születik-e szeretet bennünk a szánalmon és az együttérzésen túl? Születnek-e érzéseinkből segítőtettek, jó szándékú cselekedetek? Tettenk mozgatórugója nem feltétlenül a külső hatékonyság, vagy hogy mennyit fizetnek érte, hanem az, hogy milyen szívvel tesszük.

És tudunk-e szenvedni azért, akit szeretünk? Mert minél nagyobb fokú bennünk a szeretet, annál nagyobb áldozatra, türelemre, lemondásra, megbocsátásra leszünk képesek. Jézus szíve az irántunk való szeretettől lángol. Nekünk szokott-e lángolni a szívünk, és mitől? A mai ember szívuján, úgy gondolom, egyik oka a megosztottság. Megosztott szívvel márpedig nehéz szeretni. Nem lehet egyszerre jobbra és balra is lépni. Csak egyfelé, egyvalaki felé köteleződikünk el teljes szívvel. De Őt aztán úgy szeressük, hogy szakadjon meg a szívünk érte. A mai világban a sok információ, a tudáshalmaz, az evilági bölcsesség mellett szert kellene tennünk a szív intelligenciájára. Ez nem a kegyetlen ész logikája, hanem annak a művészete, hogy belénk kerüljenek a dolgok szívébe.

Jézus szívetől tanuljunk meg a szívünkre hallgatni, és akkor megérthetjük Isten bensőnkbe írt törvényét. Siena városának sokaig az volt a jelmondata: *Siena kitárja előtted a szívet*.

Csak a kitárt, a befogadásra kész szív tud igazán szeretni és szeretetet sugározni, mint a Jézusé, akinek szíve szeretettől lángoló szív.

Magyar Nemzeti

Zarándoklat...

(folytatás az 1. oldalról)

Pál apostoltól megtanulhatjuk azt is, mit jelent a közösség fogalmának új tartalmi kialakítása. A szentségek ereje közöttünk új közösséget teremt, túl az emberi korlátokon. Ennek az erőnek köszönhetően lehetünk most együtt, jöttünk el Rómába zarándokolni, hitünk forrásához, s akarunk találkozni a Szentatyával – magyarázta a veszprémi főpásztor. Kifejtette: „*Ferenc pápa látogatása az evangélium hirdetésében jelentett nagy ajándékot számunkra. Milyen jó volt tudni, hogy ő akart találkozni velünk, egyházményt akart teremteni. Milyen jó gondolni azokra a képekre, kifejezésekre, amelyeket tanításában megérintett: amikor a hídról beszélt, ami összeköt partokat, embereket, közösségeket. Ehhez bátorságra van szükség, a hídépítő bizalommal cselekszik, tudja, hogy van értelme új kapcsolatot teremteni. Gondolhatunk a kapu képeire is, amely gyönyörű szimbólum. Egyszerre jelent meghívást, jelöli ki az otthon határait, és egyszerre jelent odatartozás-élményt. Emellett hív a békeség, az otthon, a szeretet, a közösség, mely befogadó, de ehhez a kapun be kell lépni. Jó volt hallani, ahogy Ferenc pápa többször is említette nemes kultúránkat. A kultúrateremtés a hitből fakad és ebben a feladatunkban megerősített minket.*” Hozzátette: azt a valódi erőt, amit mi Közép-Európában, Magyarországon élünk meg, sokszor gyengének látjuk, elbizonytalanodunk, mégis erő van benne, hordozza az újjászületés lehetőségét, a nemzedékeket formáló erőt.

A Szentatya nemcsak biztatott bennünket, hanem konkrét feladatokat is kijelölt számunkra – folytatta homíliáját Udvardy György érsek: húsvéti lelkesedéssel, az örömmel, az irgalom képviselésében akarjunk a Szentlélek jelenlétével élni, az ember méltóságának megmentésében részt venni, kiemelten a béke teremtésével. Zarándoklatunk hálaadás, köszönet a látogatásért, a tanításért. Egy találkozás itt, Rómában, a szentek földjén, ahol találkozunk a hitünkkel, találkozhatunk az egység és az egységre törekvés ajándékával, és találkozhatunk a Szentatyával. Köszönet van bennünk a megváltásért, Jézus Krisztus személyéért, tanításáért, az Atya ismeretéért. Köszönet van bennünk a Szentlélek működéséért, amiért az egyház gyermekei lehetünk, a küldetésért, az örömeért, a reményért és hogy mindezt Isten akaratából magyarként tudjuk megélni – zárta szentbeszédét a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikában Udvardy György veszprémi érsek.

A magyar nemzeti zarándoklat keretében április 25-én, csütörtökön reggel Ferenc pápa a Vatikánban magánkihallgatáson fogadta Sulyok Tamás magyar köztársasági elnököt. A közösségekről, a közösségek jövőjéről beszélgettek – tájékoztatta az államfő a helyszínen a magyar újságírókat. Elmondta: a *Képes Krónika* diszmásolati példányát, egy matyóterítőt és díszdobozba elhelyezett festett tojásokat ajándékozott a pápának és megosztotta vele többek között a matyóhímzés történetének legendáját. Ráadásajándékként

a *Szent István király intelmei Imre herceghez* című kötetet vitte a Vatikánba, mivel Ferenc pápa a múlt évi magyarországi látogatásakor említette, hogy a könyvtárában nincs meg ez a kiadvány.

A mintegy félórás audiencia után Sulyok Tamás Pietro Parolin bíboros államtitkárral és Paul Richard Gallagher érsekkel, a vatikáni államközi és nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatokért felelős titkárral folytatott hivatalos tanácskozásokat. A szívélyes találkozóon kiemelték a jó kétoldalú kapcsolatokat, és elismeréssel szóltak a katolikus egyház elkötelezettségéről, amellyel a magyar társadalom fejlődését szolgálja. A megbeszélés témája volt a családok, a fiatalok, valamint a sérülékeny keresztény közösségek helyzete szerte a világon. Külön kitértek az Ukrajnában zajló konfliktusra, különös tekintettel annak humanitárius következményeire és a béke előmozdítására tett erőfeszítésekre.

A VI. Pál kihallgatási aulában az egyházi és állami méltóságok, a mintegy kétszáz fős papság és a közel másfélezer hívő lelkes tapsal köszöntötte Ferenc pápát. A Szentatya nagy örömmel köszöntötte őket „*otthon*” és magyarul szólott hozzájuk: „*Isten hozott!*” Olasz nyelven elmondott beszédében, amelyet gondolategységként magyarul is felolvastak, összefoglalta és kiértékelte egy évvel ezelőtti apostoli útjának legfőbb gondolatait: hogy ő Magyarországot úgy látogatta meg, mint „zarándok, barát és testvér”, hogy így vigye el „Isten közelségét, gyengédségét és együttérzését” elsősorban a magyar katolikus hívekhez és egyúttal minden jószándékú emberhez. Ferenc pápa beszédét teljes terjedelmében közöljük.

*

Kedves testvéreim, jó napot kívánok! Szeretettel köszöntök mindenkit! Isten hozott! Köszöntelek benneteket, akik eljöttetek, hogy megerősítsétek Péter utódához való kötődésedet és hogy hitvallást tegyetek ebben a húsvéti időben, amelyben a Feltámadott Úr világossága megvilágosít bennünket, olyan reményt nyújtva, amely nem okoz soha csalódást. Köszöntöm Erdő Péter Bíboros Urat, Magyarország Prímását. Köszöntöm a Magyar Püspöki Konferencia elnökét, Veres András Püspök Urat, minden jelenlévő püspököt, a papokat, a szerzeteseket és szerzetesnőket, a kispapokat és a világi híveket. Köszöntöm a polgári hatóságok képviselőit. Különösen örömmel üdvözlöm Magyarország új köztársasági elnökét, Dr. Sulyok Tamás Urat. Egy évvel az én magyarországi apostoli látogatásom után zarándokoltatok ide. Még mindig nagy hálaival hordozom szívemben a szép emlékeket. Úgy érkeztem köztetek, mint zarándok, testvér és barát – ezért öröm számomra ma így visszaemlékezni a veletek töltött napokra. Budapestre, a hidak és szentek gyönyörű városába zarándokként mentem el, hogy együtt imádkozzak veletek. Imádkozni Európáért, „*a béke építésének vágyáért, hogy a következő nemzedékeknek a remény jövőjét nyújtsuk, ne a háborúét; egy bölcsökkel és nem sírokkal teli jövőt; egy testvérekkel és nem falakkal teli világot!*” (Regina Caeli, 2023. április 30). Imádkoztam szeretett nemzetetekért, amely egy évezred óta

lakja azt a földet, megtermékenyítve azt Krisztus evangéliumával. Kívánom, hogy az imádságban találjátok meg mindig az erőt, az elszántságot, hogy még a jelenlegi történelmi körülmények között is követhessétek a népetekből sarjadt szentek és boldogok példáját.

A Feltámadott, megjelenve tanítványai között, az Ő békéjét adta nekik. Ne felejtésük el, kedves testvérek, hogy ennek a nagy ajándéknak a megvalósítása mindannyiunk szívében kezdődik el; a lakásom ajtaja előtt, amikor még mielőtt kilépnék, eldöntöm, hogy a napomat a béke embereként szeretném megélni, azaz békében kívánok élni másokkal. A béke akkor születik meg, amikor úgy döntök, hogy megbocsátok, még akkor is, ha ez nehéz, viszont ez örömmel tölti el a szívemet. Ismételen rábízom az Egyház életét országotokban a Magna Domina Hungarorum – Mária, Magyarok Nagyasszonya, Szent István, Szent László, Szent Erzsébet, Szent Imre és minden magyar szent és boldog közbenjárására, hogy erősödjön meg a tanúságtétel buzgóságában és az ígéhirdetés örömeiben.

Nemcsak mint zarándok, hanem mint testvér is akartam hozzájuk jönni. Különösen a veletek való találkozásban, kedves püspök-testvérek, papok és szerzetesek, arra bátorítottalak, hogy életviteletek és életstílusotok legyen „Isten stílusa”, amely a gyengédségben, a közelségben és az együttérzésben mutatkozik meg. Ebben segítenek benneteket a közelmúlt példái az üldöztetés idejéből, mint például Boldog Apó Vilmosé, akinek a menekült nők iránti közelsége és védelmezése miatt az életével kellett fizetnie. Vagy Meszlényi Zoltáné, aki élete utolsó pillanataig nagy odaadással végezte szolgálatát. És hogy feledkezhetnének meg a fiatal Brenner János atyáról? Gyöngédségtől és lelkipásztori buzgalomtól fűtve indult el vigaszt nyújtani és szentségekkel ellátni egy állítólagos beteget, nem sejtve, hogy ez csapda volt, és hogy barbár módon meg fogják gyilkolni. Vagy Salkaházi Sára, aki a zsidók deportálása idején együttértézt az áldozatokkal olyaanyira, hogy a pesti Szabadság-híd alatt vértanúságot szenvedett. Ezek a példák bátorítsanak benneteket arra, hogy ti is hasonlóan viszonyuljatok a rátok bízottakhoz.

Végül pedig barátként akartam együtt lenni veletek. Különösen nagy örömmel emlékszem, kedves fiatalok, a veletek való találkozásra. Továbbra is arra szeretnék bátorítani benneteket, hogy folytassátok a párbeszédet a benneteket megelőző nemzedékekkel. Beszélgetsetek nagyszüleitekkel, népetek idősebbjeivel; keressétek a gyökereiteket, mivel ezzel a jövő szilárd alapjait fektetitek le. A gyökereitek ápolásával képesek lesztek bizalommal előretekinteni, meg erősödve az életet adó értékekben: a családban, az egységben és a békében. Tetszik nekem ez az annyira evangéliumi közmondásotok: „*Jobb adni, mint kapni.*” Valóban így van: az önátadás által az ember megtalálja saját magát, és így az élete nem marad üres. Barátként találkoztam szenvedő emberekkel is: menekültekkel, szegényekkel, kirekesztett emberekkel. Köszönöm nektek, hogy nyitott szívetek van az ukrán menekültek iránt, akik a háború miatt hagyták el hazájukat. És nagyra

értékelem a társadalom periferiáján élők integrálására tett erőfeszítéseiteket is.

Kedves testvéreim, köszönöm a közelségeket és a szereteteket! Járjuk együtt az Úr útját „húsvéti” emberekként, és ismerjük fel Őt a kenyértörésben, az Euchariszta oltáránál és az éhezők asztalánál; az Igeben és a másokkal való találkozásban. Köszönöm a Krisztushoz való hűségüket, amely megnyilvánul a hit tanúságtételében, az ökumenizmus megélésében, a felebarátokkal való kapcsolataitokban, a befogadó szeretetben – még azok iránt is, akik különbözőek –, a minden emberi élet iránti tiszteletben és a környezetért való felelős gondoskodásban.

Szívemből megáldalak, a Szűzanya oltalmazzon benneteket. Isten áldd meg a magyart! És kérlek, imádkozzatok továbbra is értem. Köszönöm!

*

Ferenc pápa az audiencia végén külön köszöntött egy ötvenfős csoportot, amelynek tagjaival kezét fogott. Közöttük voltak a Rómában tanuló magyar papnövendékek, a Pápai Magyar Intézet papnövendékei, a Collegium Germanicum-Hungaricum és a római Görög Kollégium magyar hallgatói. A pápához járultak a magyarországi szemináriumok papszentelés előtt álló diakónusai, valamint a Béres család tagjai és Szaplóczay Máté, a londoni görögkatolikus parókia vezetője családja kíséretében.

A Szentatya közel negyedórát töltött az első sorban ülő szeminaristákkal, diakónusokkal és fiatal papokkal, majd a VI. Pál terem lépcsőjénél várakozó püspökökkel elkészült a hivatalos fotó. A *Boldogasszony Anyánk* elnéklése után a magyar zarándokok tapsal vettek búcsút a Szentatyától, majd az aulából az Imádság kapuján átlépve, közvetlenül a pápa lakhelye, a Szent Márta-házzal szemben lévő bejáraton keresztül átsétáltak a Szent Péter-bazilikába a zárószentmisére.

A Szent Péter-bazilika Katedra oltáránál Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek az MKPK tagjaival és a jelenlévő papokkal együtt koncelebrált szentmisét mutatott be, amellyel lezárta a háromnapos nemzeti zarándoklatot. A szertartáson jelen volt Sulyok Tamás köztársasági elnök, Semjén Zsolt miniszterelnökhelyettes, valamint a szentszéki és magyar diplomácia tagjai. Szentbeszédében Erdő Péter bíboros így fogalmazott: „*Nemzeti zarándoklatunk kiemelkedő eseménye volt ma reggel a találkozás Szent Péter utódával. Megköszönjük a Gondviselő Istennek és a Szentatyának, hogy egy évvel ezelőtt Budapesten sor kerülhetett Ferenc pápa látogatására, amely megerősítette hitünket és összetartozásunkat a Katolikus Anyaszentegyházzal. Ma Szent Márk evangélistát ünnepeljük, aki élen járt az Örömhír átadásában és a missziós küldetésben. Erre a lelkületre van szükségünk ma is.*” Szavait Erdő Péter ezzel zárta: „*Szent Márk evangélista, könyörögj értünk! Szent Péter és Pál apostolok, Egyházunk oszlopai, könyörögjétek értünk! A XX. század szent pápai és hazánk összes szentjei, könyörögjétek értünk, Szentatyánkért és az egész Egyházzért! Amen.*”

(Készült a Vatican News beszámolója és az MTI híradásai alapján. Fotó: Vatican News)

A technikai fejlődés folytán a társadalom több területen hanyatlani kezd

Az Istennel való kommunikáció pedig okoskutyuk nélkül is működik – Férfitalálkozó Szekszárdon Felföldi László pécsi püspökkel

Férfitalálkozókat tart Felföldi László pécsi püspök az egyházmegye több városában, negyedévente. Ezeket alkalmanként más-más közéleti témát vitatnak meg. Az egyik szekszárdi fórumon Peck Tibor informatikus, egyetemi tanár beszélt az okos eszközök térhódításának fiatalokra gyakorolt hatásáról. A püspök is félti a felnövekvő nemzedéket az online tértől. Hangsúlyozza: fel kell fedeztetni velük a valóságos, a teremtett világot és rá kell vezetni őket az Istennel való kommunikációra. Ebben a férfiak, a családapák szerepe döntő fontosságú.

A gyermekek okostelefon-használatától a férfiak istenhitéig sok mindenről volt szó a szekszárdi Vármegeyházán rendezett fórumon. A Pécsi Egyházmegye püspöke, Felföldi László férfitalálkozókat tart negyedévenként, hét városban: Pécsen, Mohácson, Szigetváron, Szekszárdon, Dombóváron, Tamásiban és Pakson. A találkozókra nemcsak hívókat, hanem hitkeresőket és kívülről is várnak, olyanokat, akik tevélegesen és példaadással szeretnének hozzájárulni egy emberes és Istennel is tetsző jövő megvalósításához.

A mostani téma a számítógép- és más okos eszköz-használat, az online tér, a média volt. Először egy szakértő ismertette a jelenlegi helyzetet, majd a püspök fejtegette ki álláspontját – bővebben, az Istennel való kommunikációt is érintve – a több mint

százfős hallgatóság előtt, akik több településről érkeztek.

Érdekes szakpárosítás: hitoktató és informatikatanár. Emellett ötgyermekes apa. Nem is lehetett volna Peck Tibornál alkalmasabb személyt találni ennek az előadásnak a megtartására. Mikor adjunk számítógépet, okostelefont a gyerek kezébe? Ma már három gyermeke egyetemista, akiknél megoldható volt, hogy csak középiskolába kerülve kapjanak telefont, ám a legkisebb még általános iskolás, és vele nagy a harc, mert a kortársainak már van kutyájuk. A korhatár egyre lejjebb tolódik, a gondatlan, szabad,

rongyázó szülők már óvodás gyermeküknek is vesznek telefont. Emiatt egyre kevesebb a közös játék a szünetekben az oktatási intézmények udvarán, mindenki nyomogatója maga masináját.

– Ne tegyék virtuálissá az életet, mert az konkrét! – mondta Ferenc pápa magyarországi látogatásakor.

Ennek szellemében igyekeznek nevelni gyerekeiket, tanítványait az informatikus. Akkor is, ha a folyamatok, a tények, a statisztikai adatok nem ezt tükrözik. Az internet-előfizetések száma 2018 óta meghaladja az országban élők számát. (Nyilvánvalóan sokan rendelkeznek vonalas, mobil- és céges nettel is.) Az online térben való tartózkodás átlaga napi hat óra. És még egy meglepő adat: jelenleg a magyar lakosság több mint 57 százaléka funkcionális analphéta. Egy fiatal már nem tud köszönni, bemutatkozni, beszélgetni, helyesen leírni egy hallott szöveget, mert nem olyan közegben nőtt fel, hanem csetelésben. Van elvileg kétezer fészkos barátja, ám ezek felszínes kapcsolatok. Tudományos kutatások bizonyítják, hogy a homo sapiens érzelmi intelligenciája mindössze arra elegendő, hogy két-három emberrel tartson fenn közeli, meghitt barátságot. A technikai fejlődés visszahat a társadalomra és az több területen hanyatlani kezd. Mert már nincs szükség információk, ismeretek memorizálására, a mesterséges intelligencia pedig még inkább „kiszolgálja” a felhasználót. Nem lesz tudás, csak élmény. Ki állhatja ennek útját? Ki tiltsa meg például az iskolai mobilozást? Vannak már intézmények, ahol a diáknak a portán le kell adnia reggel a telefonját, és amikor hazamegy, visszakapja. De mindenre vonatkozó szabályozás nem született még. Ki legyen a mumus? Az iskola? A fenntartó? A kormány? Általános érvényű megoldást az előadó sem lát egyelőre, de javasolta a jelenlévőknek a jó példa

mutatását. Ha a szülő az eszközhasználatban önmérsékletet tanúsít, az mindenképpen hatni fog a gyermekekre.

Peck Tibor informatikus, hitoktató, ötgyermekes apa

Hasonló észrevételeket, megfigyeléseket felemlítve kezdte mondandóját a püspök is. Sok kisgyermeknek „rajzfilmbeszédje” van, mert a tévéből tanult meg kommunikálni. Másoknak nincs „ételképük”, mert mindig azt kapták, amit szerettek: édességet, csipszet, energiát. Istentől sok családban szó sem esik éveken, évtizedeken át. Ezen kell változtatniuk az apáknak, a férfitalálkozók felelősségteljes résztvevőinek! Először az életet, az életvezetést kell rendezni, aztán megtalálni magunkat – helyünket, szerepünket, feladatunkat – az Isten teremtette világban. Mit akar az Isten tőlem, velem? Ez is egyfajta kommunikáció. S ha megvan a vezérfonal, akkor következhet a plébániaközösségek, az egyház megújítása. Így változtatta Felföldi László a folyamatot, amelyben számít a lelkes, aktív közreműködőkre.

Wessely Gábor
A szerző felvételei

Az európai magyar plébánosok idén Galántán találkoztak

Miközben több mint kétszáz lelkész a Vatikánban találkozott és tanácskozott a jövő Egyházáról, addig a Nyugat-Európában szolgáló magyar plébánosok is éves találkozójukra gyűltek össze 2024. április 29. és május 2. között a felvidéki Galántán. A résztvevők beszámoltak közösségeik életéről és lelképásztori tapasztalataikról. Különleges élményt jelentett, hogy először szolgált helyszínel határon túli magyar településen, ahol a kisebbségben élő magyarok sorsát közelről is megtapasztalhattuk, Mahulányi József atya, a helyi plébános személyesen is válaszolt kérdéseinkre.

A találkozó során ellátogattunk Nagyszombatra. Orosch János érsek úr és munkatársai nagy szeretettel fogadták közösségünket, bemutatták a város nevezetességeit, beszámoltak a főegyházmegye

életéről, jelenlegi helyzetéről. Aznap este Galántán a Szent István király tiszteletére épült templomban Mohos Gábor és Fábry Kornél püspök atyákkal készültünk szentmisét bemutatni, amikor váratlan látogató érkezett. Orosch érsek úr spontán úgy döntött, hogy az estét is velünk szeretné tölteni: szentmisét celebrált, majd velünk vacsorázott. Az esti testvéri együttlet alkalmával találkozhattunk Csáky Pál szlovákiai magyar politikus- és íróval is.

Ezúton is köszönjük a Nürnbergben és környékén élő magyar katolikusok szolgálatát ellátó Dankó István rogacionista szerzetes atyának, hogy nagyszerűen megszervezte szülőföldjén a találkozót, valamint hálásak vagyunk a helyi magyarok kedvességéért, vendégszeretetéért is.

Lukács József, Köln

Czirják Árpád: Nomen est omen

Ki nem ismeri e szállóigét, amely a név és az újszülött emberpalánta közötti kapcsolatra utal: a név szerepet játszik viselője sorsának alakulásában. A rómaiak még tudták azt, amit a mai kor embere már elfelejtett: a névnek nemcsak az a szerepe, hogy másoktól megkülönböztessen, hanem az is, hogy jelezze, mire születünk. Nevünket megváltoztathatjuk, de sorsunk adott, azt a csillagokban már megírták. A törzseknek a névadásnak fontos szerepe volt: védte az újszülöttet az ártó szellemektől és az istenség oltalmába vette a név viselőjét. A keresztény kultúrában is hasonló szemléletet találunk: a megkeresztelt Isten gyermeke és az örök élet várományosa lesz.

Krisztus a galileai halásznak a Péter nevet adta, ami kősziklát jelent. A „keresztelő” e szavak kíséretében történt: „Te Péter vagy, és én erre a sziklára építem egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.” Halandó ember aligha részesül ekkora kitüntetésben. Az egyszerű galileai halász az újszövetségi egyház alapköve lett, ráépült a krisztusi mű. A Péterhez hasonló, esendő emberekből álló egyház isteni ígéretet kapott, hogy az ellenes hatalmak támadásai ellenére is a világ végéig fenn fog maradni, „a pokol kapui nem vesznek erőt rajta”.

A csíksomlyói kegytemplommal átellenben állították fel az apostolfejedelem nevét viselő Domokos Pál Péter szobrát. Aki a csíksomlyói Nagyszombat színe elé járul, az e szobor előtt is elvonul. Az egyszerű, búcsús zárandók nem nézelődik, nem érdekli, kinek a neve olvasható a szobor talapzatán. Ab-

ban a tudatban borul le a szobor előtt, hogy a Szűz Máriát körülvevő szentek egyikéhez fohászkodik. A rózsafüzért morzsoló csángó asszonyok közül már sokakat figyelmeztettek a „botrányozók”: ez nem szent, ez a csíksomlyói tudós szobra.

Az egyház Domokos Pál Pétert nem avatta szentté, a halála óta eltelt rövid idő ezt nem tette lehetővé, és a Vatikán malmai különben is lassan őrölnék. És ha netán sokak óhaja meghallgatásra talál is, a szenteknek kijáró tiszteletadás ellen a szerénységéről ismert megboldogult tiltakozna leginkább.

Ha a szentekről esik szó, kérdezhetjük: ki a szent? Nemcsak az szent, akit az egyház oltárra emel, hanem az is, aki a szűrke, hétköznapi életben helytáll, megküzd emberiségéért, feltűnés nélkül végzi kötelességét. Azok szentek, akikről fel sem tételezik az éltszentséget, és nem szentek, akik megjátszák a szentet, szenteskednek.

Domokos Pál Péter szobra előtt néhány fohászt elrebegni nem szentségtörés, már azért sem, mert ő is egy életen át az égiekhez fohászkodott. A csángó nép pusztulását látva a bibliai Mózesrel ostromolta az eget: „Uram, Istenem, ne pusztítsd el népedet, örökségedet, amelyet hatalmaddal szabadá tettél!”

Péter, a galileai halász az egyház, Domokos Pál Péter a csángó nép apostola volt. Azon kevesek közé tartozott, akik szóról szóra értették Krisztus szavait: „Az Emberfia azért jött, hogy keresse és megmentse, ami elveszett.” Nem járt fellegekben, felismerte küldetését. Tudta, hogy ez a nép látszólag

már elveszett. A lehetetlenre vállalkozott, hiszen az Írás is ennek ad nyomatékot: „Nagyobb szeretete senkinek nincs, mint annak, aki életét adja barátaiért.”

A csíksomlyói búcsún nem kerülhetjük el „a csángók apostolának” tekintetét, aki szemmel tart, néma ajakkal is szól hozzánk, figyelmeztet: felfogtuk-e felelősségünket? Mentjük-e azt, ami pusztulásnak indult, de még megmenthető?

Az egyház isteni kinyilatkoztatást kapott, hogy az idők végéig fenn fog maradni, de a részegyház nincs ilyen ígéret birtokában. A küzdelmes múlt is annak bizonyossága, az egykor virágzó észak-afrikai részegyházak elűntek a történelem süllyesztőjében, már csak az egyháztörténelem tartja számon őket.

Domokos Pál Péter

Néprajz- és népzene kutató, irodalomtörténész. 1901. június 28-án született Csíkvárdotfalván (ma Csíkszereda része). 1919-ben kapott tanítói és kántori oklevelet Csíksomlyón, ezután Csíkkarcfalván volt tanító. Rövid idő múlva, 1926-ban Budapesten matematika-fizika, kémia, ének-zene szakos tanári oklevelet szerzett; ezt követően Csíkszeredében, 1933-tól Kézdivásárhelyen tanítóképzőben tanár. 1933-tól Gyergyóalfaluban kántortanító. 1940-től a kolozsvári tanítóképző igazgatója. 1951-től gimnáziumi tanár Budapesten. 1981-ben ment nyugdíjba. A történettudomány doktora (1988); Bethlen Gábor- és Széchenyi-díjas (1991). 1929-ben járt először a moldvai magyaroknál, hatalmas anyagot gyűjtött dalaikból. Művei: *A moldvai magyarság* (1931); *Mert akkor az idő napkeletre fordul* (1940); *Rezeda...* (1953); *Csángó népzene 1-2.* (Rajeczky Benjáminnal); *Hangszeres magyar tánczene a XVIII. században* (1978); „...édes hazámnak akartam szolgálni...” – *Dokumentumok, forráskiadások, vallomások* (1979); *Bartók Béla kapcsolatai a moldvai csángómagyarokkal* (1981); *Az én Erdélyem* (1988); *Rendületlenül... Márton Aron, Erdély püspöke* (1989). 1992. február 18-án hunyt el Budapesten.

Gyermekeknek

Az apostolok közül Szent Péterről és Szent Pálról tudjuk a legtöbbet, mindannyian ismerjük például Péter háromszori tagadásának vagy Pál megtérésének történetét. Kettejükre e hónap végén, június 29-én emlékezünk Egyházunk. Ünnepeük másnapján, a hónap utolsó napján viszont sok-sok ismeretlen szentnek állítunk emléket, akiknek még a nevét sem tudjuk. Közös bennük, hogy mindannyian jól ismerték, tisztelték és szerették a Kősziklát, azaz Pétert.

Mennybemenetelekor Jézus ezekkel a szavakkal búcsúzott el tanítványaitól: „Menjete el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.” Az apostolok missziós útjaikon bejárták a Földközi-tenger keleti partvidékét, Szentföldön kívül a mai Szíria, Libanon, Törökország, Görögország, Ciprus

Péter és az első vértanúk

területét, sőt Tamás még Indiáig is eljutott. Szent Péter pedig, korábbi térítőútjai után, a hatalmas Római Birodalom székhelyéig, az akkori világ központjáig, Rómáig ment, hogy megismertesse az Örömhírt az ottani pogányokkal és zsidókkal. Ahogy megérkezett Rómába, kettős kép fogadta: látta a gazdag, hófehér márványpalotákat, a díszes, nagy tereket előkelő emberekkel, néhány utcával arrébb viszont nyomor, nélkülözés, betegség volt az ott lakók osztályrésze. Ebben a helyzetben kezdte meg az evangélium hirdetését Péter, először a zsidók között, akik gyanakodva figyelték „furcsa” honfitársukat, hiszen olyan lelki dolgokról beszélt, amikről még soha nem hallottak. Péter beszélgetett kereskedőkkel, katonákkal, gazdagokkal, szegényekkel, szabadokkal és rabszolgákkal, s a tanítványai napról napra egyre többen

lettek. De nemcsak tanított, hanem keresztelt és a szent Kenyeret is átnyújtotta nekik.

Mindez persze eljutott a birodalom vezetésének fülébe is. Az új vallást veszélyesnek tartották, hiszen a kereszténység az emberek egyenlőségét hirdette, a császárt pedig nem tisztelte istenként. Péter és követői ezután csak titokban, a föld alatti katakombákban találkozhattak, számuk azonban itt is, így is szépen gyarapodott. Kr. u. 64-ben, Néro császár uralkodása idején hatalmas tűzvész pusztított Rómában. A császár a keresztényeket tette felelőssé ezért és kíméletlenül megölette őket. Ez volt az első nagy keresztényüldözés Rómában, az ekkor meghalt hívek pedig a római egyház első szent vértanúi. Rájuk emlékezünk minden évben június 30-án.

Kovács Péter

„Mi van a szívetekben?”

Imatallalkozó Neu-Ulmban Bajcsi Tiborral, a sepsiszentgyörgyi Élet a Lélekben imacsoport tagjával

A neu-ulmi Boldog Apor Vilmos magyar katolikus közösség meghívására Bajcsi Tiborral, a sepsiszentgyörgyi Élet a Lélekben imacsoport oszlopos tagjával egy különleges, lelket építő és gyarapító alkalmon vettek részt a hívek. A rendhagyó lelkigyakorlatot az Élet a Lélekben kilenc hetes szemináriuma hívta életre, amelyet a neu-ulmi magyar katolikus közösség kilenc tagja is sikeresen elvégzett.

Különleges léleképítő alkalomnak adott otthont április 13-án Neu-Ulmban a Christus, unser Friede-templom. Az Élet a Lélekben imatallalkozó szervezőinek hívószavára nemcsak a helyi magyar közösségből érkeztek nyitott szívvel és vigaszt váró lelkülettel a hívek, hanem a környező és távolabbi településekről, még Svájcól is. Az ideérkezettek egy része pontosan tudta, milyen lelki és hitbéli többletet kap ezen a kivételes alkalmon, másik része nem rendelkezett azokkal az információkkal, amelyek alapján bármilyen elvárásai lehettek volna a lelkinappal kapcsolatban. A végeredmény szempontjából talán mindegy is, hiszen az indíttatástól függetlenül olyan élményben volt részük a jelenlévőknek, olyan értéket kaptak, ami nyomot hagyott mindannyiukban, ami döntően meghatározza életüket, további elmélkedésre ösztönöz, tartalmában és minőségében befolyásolja a hitről és a vallásról alkotott addigi véleményüket. Megtapasztaltak valamit, szem- és fültanúi voltak valaminek, ami merőben más, mint amit mindez ideig gondoltak, megélték, átéltek vallási tekintetben a megélt hitükben. A sok kicsi különleges pillanat adta ízet, zamatát ennek a lelket erősítő együttlétnak, amelynek minden egyes apró részlete fontos szerepet játszott a pozitív egész végki-fejletben.

Bajcsi Tibor szuggesztív kisugárzása, lenyűgöző előadásmódja, őszintesége, nyílt és befogadó szíve, vallásának és hitéletének hiteles képviselője éppoly meghatározó volt ebben, mint az Élet a Lélekben szemináriumot elvégzett neu-ulmi közösség tagjainak személyes és őszinte megnyilvánulásai a saját szorongásaikról, félelmeikről, elszenvedett bántalmazásaikról, betegségyükről vagy éppen Krisztustól való eltávolodásukról és tévelygéseikről. De ugyanilyen fontos szerepet játszott a házigazdák vendégszeretete, mindenre kiterjedő figyelme. A finomabbnál finomabb házi sütemények, a közösen elfogyasztott ízletes ebéd és vacsora, amely újra alkalmat teremtett az eszmecsere, kötetlen, baráti hangulatú beszélgetésre, családi

légkörben, szintén erősítette a közösség összetartó erejét és az együtt gondolkodás élményét. A közös szentmise, amelyen Csibi Sándor, az augsburgi misszió plébánosa mondott szentbeszédet, és az Urat dicsőítő közös éneklés, amelyet az augsburgi és neu-ulmi felnőttkoros és zenekar tett emlékeztetéssé, magában hordozta az együttlétnél különleges, magasztos hangulatát. A találkozó beváltotta azon küldetését, mely szerint tartalmában és kivitelezésében maradandó értéket teremtett és közvetített a résztvevőknek.

Már az érkezésünkkor meglepetés várt bennünket. Ajándékot kaptunk: egy szív alakú kitűzőt, hátoldalán egy személyes idézettel a Szentírásból, amelyet a nap vé-

gén olvashattunk el. Vajon mi van a szívetekben? – hangzott el több alkalommal a kérdés. Nyitott szívvel érkezünk? Menyire vagyunk nyitottak a látottak, hallottak befogadására? Mennyire engedjük be szívetünkbe a Jóistent? Van-e annyi hitünk, mint egy mustármag? Élő kapcsolatot tartunk Istennel? Követjük cselekedeteinkben Jézus tanítását? Érezzük, megtapasztaljuk a Szentlélek erejét? S ha igen, hogyan? Vallásosnak, igaz hívőnek, netán mindketőnek, Jézus követőinek tartjuk magunkat? Ezek a kérdések bizony bőven adtak alkalmat a közös elmélkedésre, imára, az őszinte, nyílt megnyilvánulásra, a szívetekben lakozó gyengeségek és erősségek kinyilatkoztatására. Bajcsi Tibor, a lelkigyakorlat vezetője példát mutatott ezen kérdések

közötti eligazodásban bizonyágtételével, saját, személyes tapasztalásának megosztásával. Megértettük általa az élő Istenkapcsolat fontosságát, szépségét, értékét és erejét. Megtapasztaltuk azt az áldást, amelyben csak az és csak akkor részesül, aki Jézus tanításainak igaz hitű követője a minden napokban, emberi kapcsolatokban, tettekben és gondolatokban. Vagyis ez segít bennünket abban, hogy szívünkben igaz hittel, krisztusi szeretetben tudjunk magunkkal és másokkal, barátainkkal és rosszakaróinkkal békében élni. Ez a megváltozott minőségű földi élet oldja meg mindennapi problémáinkat, félelmeinket, szorongásainkat, terel el bennünket a harag, a düh, az ellenszenv, a gőg pusztító hatásaitól és vezet az örök élet gyönyörűségébe – a valódi krisztusi szeretet megélése. Fontosak a vallási szertartások, a jelképek, a szimbolikus tárgyak, az ünnepek, de mindezeket töltsük fel valódi, a hétköznapokban megélt igaz hittel átitott, Krisztusra figyelő és csakis az Ő tanításait nyitott szívvel követő lélekkel, tudattal és cselekedettel.

Gazdag tapasztalattal, kiszélesedett, átértékelt szemlélettel lettek gazdagabbak azok a neu-ulmi testvéreink, akik részt vettek és elvégezték az Élet a Lélekben szemináriumot. Általuk és rajtuk keresztül is megerősítést kaptunk a munkálkodó Szentlélek erejéről, amely saját életútjukban ott éreztette pozitív hatását, ahol a problémák felütötték a fejüket, és ezektől a nehézségektől, kudarcoktól, szenvedésektől, félelmektől, betegségektől váltak meg. Felemelő, szívet és lelket tápláló napot éltünk meg a neu-ulmi magyar katolikus közösségben. És teljesen mindegy, hogy mi volt az eredő motiváció, amely odavonzotta a résztvevőket, egy biztos: csalódottan senki sem tért haza. A változás és változtatás reményének szikrája mindenki felgyulladt. A vágy, hogy Krisztus igaz követőjévé váljunk, bizonyosságot nyert. Az elmúlt lelkigyakorlat élményei napok elteltével is hatással vannak hitéletünkre. Szívvel köszönjük Bajcsi Tibornak, a szemináriumot elvégző neu-ulmi testvéreinknek és a közösség minden tagjának, akik meghatározó alkalmat teremtettek nekünk lelkünk, szívünk és a Jóistenben vetett hitünk megerősítésében és megerősödésében.

S hogy mi van a szívetekben? Fontos kérdés. Tegyük fel gyakran magunknak!

„Hová a Király bemehet”
Elsőáldozás Düsseldorfban

Jó Pásztor vasárnapján különös várakozással, feldíszített kapun léphettünk be düsseldorfi templomunkba.

*Fehér oltár, fehér virágok
És fehérlelkű gyermekek,
Először tárdják fel a szívük,
Hová a Király bemehet.*

Blaskó Mária versének kezdő sorai hűen látják a Rajna-menti és Ruhr-vidéki magyar katolikus közösségek egyik legszebb ünnepét, az elsőáldozást. Április 21-én tizenkét gyermek és fiatal nyitotta meg szívét Mennyei Királyunknak.

*Köröttük égő gyertyák fénye,
De nagyobb fény az arcokon:
Hiszen kis szívük Jézust várja,
Ki legfőbb Úr és Hatalom.*

Arcuk már előző nap, a szombati első szentgyónás után is ragyogott. Az ünnepi szentmisében égő gyertyával a kezükben újították meg a keresztségi fogadalmat, s most már tudatosan is ellene mondták a Gonosznak és megvallották a legfőbb Úrba és Hatalomba vetett hitüket.

*És mégis-mégis ide száll le,
Elhagyva égi trónusát
S a szegény, kicsi gyermekszívben
Kér helyet: meleg s puhát.*

Hosszú készüllet után, szívüket megtisztítva – kívül s belül ünnepelőbe öltözve – a „fehérlelkű gyermekek” méltó helyet készítettek az apró, hófehér osta formájában érkező Végtelen Szeretnek.

*Egy pillanat még s ölelkezik
A nagy Isten és kisgyerek...
Meg volt az első áldozástok,
örvendjete... örvendjete!*

A szentáldozás után pedig örömtől túlsorduló szívvel és ragyogó arccal adtak hálát szüleikkel, rokonaikkal és az egész közösséggel együtt a felcsendülő dalban:

*Jézus, nagyon vártunk, jöjj, maradj velünk!
Noha itt nem látunk, nagyon szeretünk.
A szívünkbe fogadunk kenyér színében,
Köszönjük, hogy itt vagy e nagy Szentségben!*

Kép és szöveg: Mustos Edit

Olykor vessünk egy pillantást a Szentírásból idézett gondolatra, amelyet ajándékol kaptunk!

Az én „szívembe” ez volt írva: „Mivel viszonozom az Úrnak, ami jót tett velem?”

Orcskai Marianna, az augsburgi Szent László Magyar Katolikus Misszió Kőrösi Csoma Sándor-ösztöndíjasa

Berlin, Oslo – Két út egy lelkülettel

Húsvétkor a Szent Három Nap után jólesik hazamenni, a barátokkal ünnepelni. Az én esetemben idén ez nem így történt, hiszen a magyar közösségek Berlinbe és Oslóba hívtak. Először elgondolkodtam, hogy akárcsak-e a fényes hetet, az ünneplés napjait utazással tölteni, de aztán hamar egyértelművé vált, hogy igent mondom.

Megtelt a templom magyar énekkel és magyar lélekkel mindkét helyen...

A hívek lelkesedése, és a lehetőség, hogy magyarul imádkozhatunk, imádkozhatunk, minden fáradságot megér.

A szervezők – Berlinben Lonka, Oslóban Györgyi – a szívüket kiteszik, és még azon túl is mindent megpróbálnak, hogy a közös magyar szentmise jól sikerüljön

és hogy a hívek is minél többen legyenek. A körülmények mindenütt nehezek, Berlinben például a templom előtt agapéztunk, mert – úgymond – nem volt szabad terem. Az időjárás épp kegyes volt hozzánk, az eső még nem ért oda, csak a felélénkítő szél jelezte, hogy túl sokáig nem maradhatunk ott. De húsvéthétfő lévén amúgy is mindenkinek hamar mennie kellett. Jó érzéssel, húsvéti örömmel indult mindenki tovább. Amit a feltámadt Jézustól kaptunk, azt egymás számára megerősítettük.

Oslo a szebbik arcát mutatta, az eső helyett a nap is kisütött. És még havat és sifutókat is láttam áprilisban.

A mise a számomra igen kedves Szent József-templomban volt, ahol az Egyház vé-

dőszentjének életéből való jelenetek láthatók a főoltáron. Igaz, nem voltunk annyian, mint az előtünk befejeződő spanyol misén, de szívből jövő közös imánk ugyanúgy az égit hatolt.

Utána átmentünk a katolikus székesegyház közösségi termébe; az ottani agapé is a testvéri szeretet melegében és örömeiben zajlott. Komoly nehézségek és szomorúságok, drámai helyzetek is szóba kerültek, ugyanakkor a gyermekek vidáman játszottak egymással, mi, felnőttek pedig viccelni is tudtunk. Természetesen közös ismerősöket is találtunk, ahogy ez lenni szokott magyarok között bárhol a világban...

Hogy a hívek részére pontosan mi és mekkora az ajándék, nem tudom, de szá-

momra mint odautazó lelkipásztor számára a mise után ezek a legszebb pillanatok, élmények...

Végül így történt meg másnap – sok egyéb nem várt esemény után –, hogy idén Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepét nemcsak hogy április 8-án (mivel amúgy nagyhétre esett volna és onnan áthelyezték), hanem Oslóban, norvégul ünnepelhettem a Szent Olav katolikus katedrálisban.

A tapasztalatom, mondhatnám, az idei Húsvét többletöröme az, amire mindenkit biztatok, lelkipásztorkollégákat és híveket egyaránt: hogy keressék a magyar nyelvű szentmise lehetőségét bármerre a világban, mert kölcsönös gazdagodást jelent...

Varga János

„Az örök magyar cél” igazi szolgálata a keresztben és az engesztelésben rejlik

Szentmise Bujákon Esterházy János boldoggá avatásáért

„Nemzeti öntudatunkat és Krisztus Urunkba vetett hitünket ne tévesszük szem elől egy pillanatra sem.” (Esterházy János)

A népviseletéről és váráról híres Bujákról meghívást kaptam 2024. március 3-i Esterházy-megemlékezésre. A község egyházi és világi vezetői, példamutató összefogást tanúsítva, hagyományt teremtő módon idén immár másodszer rendeztek Isten szolgálja Esterházy János boldoggá avatásáért felelő ünnepséget. A csodálatos népviseletbe öltözött híveknek és a felvidéki vendégeknek a bujái plébániatemplomban 11 óra-
kor szentmisét celebrált és szentbeszédet mondott főtisztelendő Ambrogio Canavesi szerzetes, majd az Esterházy Közösségi Tér udvarán, az Esterházy-mlék helyen megkoszorúzták – igényes megemlékezőbeszéd után – a mártír szobrát. Számomra nem volt ismert, hogy 1745-től Esterházy-birtok volt a Buják-Hényepusztai-kastély és hagyományt teremtő módon minden évben méltó ünnepség keretében kívánnak megemlékezni a vértanú politikusról. Miután a meghívót kezembe vettem, nem értettem, hogy a szentmise főcelebránsának miért egy olasz szerzetest hívtak meg, de az atyával folytatott személyes beszélgetés után megbizonyosodtam, hogy négyévi felvidéki tartózkodás után milyen magas szinten megtanulta anyanyelvünket; a liturgiát és homíliát is érthető, jó magyarsággal beszélő és a Kárpát-medence történetét kiválóan ismerő szónokot hallhattak az Esterházyt tisztelő hívek. (További kérdéssemre és firtatásomra P. Ambrogio hozzátette, hogy a szentbeszéd szerkesztésében azért volt nyelvi segítője.)

Kíváncsiságomat nem rejtve véka alá, a szentmise után a főcelebránsához fordultam, mivel érdekelt, hogy milyen szerzetesközösséghez tartozik, hol van a központjuk, hányan vannak, kitől kaptak megbízást arra, hogy Felvidék magyar nyelvű plébániáin pasztoráljanak. A következő választ kaptam: „Közösségünk, amely a Krisztushívők társulásaként jött létre a szlovákiai Nagyszombati Főegyházmegyében, az Egyházi Törvénykönyv 298–326. kánonjai szerint az Angyalos Boldogasszony Misszionáriusai nevet viseli, hogy lelkiségünk ferences és máriás jellegére emlékeztessen. Ezt Ján Orosch érsek 2021. december 8-án hagyta jóvá. Jelenleg tizenkét tagból áll a világ különböző országaiból: Lengyelországból, Olaszországból, Szlovákiából, Indiából, Németországból és Vietnámból. A trnavai érsek arra kért bennünket, hogy elsősor-

ban az érsekség magyar nyelvű plébániáin szolgáljunk: jelenleg négy plébániát bíztak ránk, emellett Komárnóban a szlovák és magyar nyelvű híveknek nyújtunk segítséget, valamint a komárnói Marianum katolikus kórház és iskola káplánjaként működünk. Segítünk a magyar és szlovák nyelvű harmadrendű ferenceseknek is. 2021 áprilisától Szűz Mária lovagja címmel magyar nyelvű havilapot szerkesztünk és nyomtatunk, ezzel közösségünk példaképének, Kolbe Szent Maximiliánnak a nyomdokain járva. A magazin célja az evangelizáció, 2400 példányban nyomtatjuk és terjesztjük Szlovákia és Magyarország egész területén.”

A kérdés továbbra is foglalkoztatott: egy Észak-Olaszországban született olasz páter, aki ott végezte tanulmányait, hogy lehet, hogy ilyen viszonylag rövid időn belül megtanuljon magyarul, de még ennél is érdekfeszítőbb kérdés, hogy ennyire mélyen érdekelje a magyar történelem, annak viharos évszázadai, a felvidéki magyarság sorsa és különösen Esterházy életműve és vértanúsága? Meggyőződhettem róla, hogy ez valójában a Szentlélek munkálkodása, isteni csoda, aminek bizonyítására legyen szabad idéznem néhány mondatot az ünnepi szentbeszéd veretes és felemelő gondolataiból:

„A náciizmus által támogatott erőszakos nacionalizmus hátterében, a kisebbségek csehszlovák szabadságharcos állam általi elnyomása és a keletről érkező kommunista fenyegetés hátterében a hangja a keresztény lelkiismeret hangjaként erősen szólalt fel. Esterházy hangja a Szentlélek ajándékai által képes volt megkülönböztetni a rosszat a jótól, képes volt utat mutatni a nemzetek közötti összecsapások és világháborúk sebének feloldásához, képes volt hangosan hirdetni, hogy a legfőbb jó nem az egyik nemzet diadala a másik felett vagy az ellenfél megalázása, hanem az igazságosság és az emberek közötti szolidaritás, a sorsközösség. A sorsközösség: ez a szó és ez a fogalom gyakran hangzott el János szájából mint az egyetlen megoldás a közép-európai nemzetek és egész Európa problémáira, mint az egyetlen út, amely elkerülhette volna a második világháborút... A magyar kisebbség védelméért folytatott harcának nem más volt a célja, mint a közép-európai nemzetek számára a béke és a szolidaritás együttélése jövőjének biztosítása. »Az örök magyar cél« – Esterházy János egyik híres beszédének szavaival élve – így a szomszédos nemzetekre, egész Európára és a világra is kiterjed, mert Isten szolgálja keresztényként Isten sze-

mével, Isten akarata szerint igyekezett látni a politikát, nem pedig földi politikai célok szerint. És a politikát Isten szemével és akarata szerint látni mindenekelőtt azt a vágyat jelenti, hogy az igazságosság győzedelmeskedjen, és segítse az embereket abban, hogy igazak legyenek egymással szemben. Ezért emlékeztette oly gyakran a felvidéki magyarokat, hogy mindig a törvények keretein belül cselekedjenek: a trianoni igazságtalanság elszívődése nem legitimálja őket arra, hogy igazságtalanok legyenek, hanem arra kell sarkallnia őket, hogy egy igazságtalan államban hősiessé igazzak legyenek. Mert a keresztény ember a rosszra nem válaszolhat rosszal, csakis jóval, nehogy a világban győzedelmeskedő rossz az ő lelkében is győzedelmeskedjen. Az igazságtalanságra pedig nem igazságtalansággal, hanem igazságossággal és szeretettel válaszol...”

Az első bécsi békeszerződés idején járnak, amikor Felvidéken a magyarok által lakott területek szinte mindegyike ismét Magyarországhoz kerül. Ez a visszacsatolás magában foglalja azt a várost, ahol képviselőnek megválasztották, Kassát, és a nyitrai környéken lévő családjai földjeit, de Esterházy hősiessé úgy döntött, hogy marad a bécsi döntés által kizárt hatvanezer magyarral, akik előbb Csehszlovákia, majd a szlovák állam alattvalói maradtak. Nehéz és hősiessé döntés – különösen annak fényében, hogy Budapesten parlamenti képviselői szék és minisztérium várt rá...

A sokéves politikai küzdelem után Esterházy úgy érezte, hogy ő már nemcsak népének képviselője, hanem apa is, és mint apa nem volt hajlandó magára hagyni legnehezebb sorsába került gyermekeit. Abban áll a hősiessé döntése: a magyar kisebbség mellett maradni, elviselni az újonnan alakult szlovák állam erőszakos támadásait, sőt időnként a magyar politikuskok velem szembeni bizalmatlanságát is, hogy hősiessé és állhatatosan szolgálja az »örök magyar célt«, ami számára a szlovákiai magyar kisebbség védelmét jelentette. S míg a háború nehéz éveiben a politikai cselekvés tere beszűkült, addig a keresztény szeretet hatalmas területei megnyíltak. Ahol az ember politikai viszonyok miatt nem tudta teljesen megvédeni saját gyermekeinek jogait, ott az igazi atya egyenként, személyesen neveli és védelmezi őket, és elősegíti emberi és lelki növekedésüket, szellemi és kulturális nevelésüket, szülőföldjük kultúrájának átvételét. Az államok elmúlnak, a háborúk véget érnek, a politika változik, de a nemzetek és népek kultúrájuk-

kal és identitásukkal együtt megmaradnak, hogy szolgálják az Urat és betöltsék szerepüket Isten gondviselésének tervében.”

Majd a szónok Esterházyt idézte: „Szi-
vünk, lelkünk nagy kincsét, nemzeti öntudatunkat és Krisztus Urunkba vetett hitünket ne tévesszük szem elől egy pillanatra sem. Ápoljuk, őrizzük ezt, mert ez az egyetlen pozitív érték, amelyet senki el nem vehet, és amelynek varázslatos ereje átsegít a legnehezebb megpróbáltatásokon is... A háború vége felé, körülbelül amikor a pesti ostrom kezdődött, akkor kezdtem imádkozni azért, a jó Isten engedje meg, hogy szenvedések és nélkülözések árán méltóvá váljak arra, hogy Őt megtisztulva követhessem.”

Mélyen szántó homíliáját P. Ambrogio az alábbiakkal zárta. „Esterházy »az örök magyar célt« először a politikában próbálta megvalósítani, a felvidéki magyar kisebbség védelmével, majd a kultúrával és a magyarság szellemi gyarapodásának atyai gondoskodásával, de csak ekkor jött rá, hogy »az örök magyar cél« igazi szolgálata a keresztben és az engesztelésben rejlik. Nem Mindszenty bíboros mondta, hogy a magyar nép keresztet hordozó nép? És ugyanez a bíboros, nem sokkal letartóztatása előtt, nem egy nagy engesztelő mozgalmat hirdetett a magyarok körében? Vajon Jézus nem azt nyilatkoztatta-e ki Kovacsics Natália Mária Magdolna nővérnek, hogy a magyarok szerepe a történelem e pillanatában éppen az, hogy kiengeszteljék az emberiség bűneit? Isten sokféleképpen és sok szer által közvetítette számunkra az elmúlt évszázadban, hogy a magyarság megpróbáltatásai és szenvedései nem hiábavalók, nem értelmetlenek, hanem meghívást jelentenek arra, hogy vállalják Krisztus keresztjét, hogy Krisztussal megváltást magukévá tegyék. Krisztussal együtt szenvedni, Krisztussal együtt hordozni a keresztet, Krisztussal megváltani, engesztelni, imádkozni a nemzet javáért és a népek közötti békéért. Mint Árpád-házi Szent Margit, mint Mindszenty bíboros, mint Esterházy János: ez az örök magyar végcél lényeges és fontos része, ez az a küldetés, amelyet Isten a mai magyarokra bízott.”

E sorok írója is csak köszönetet tud mondani az Angyalos Boldogasszony Misszionáriusai szerzetesközösség vezetőjének és tagjainak, hogy a felvidéki magyarság emberség és életszentség magas fokára eljutott szellemi vezetőjének boldoggá avatását ilyen példamutató módon segítik és előmozdítják.

Udvarhelyi Olivér

Ezerháromszáz éves a müncheni érsekség

Nagyszabású ünnepségsorozattal emlékeznek meg a bajor fővárosban, Münchenben és az attól alig húsz kilométernyire észak-keletre fekvő Freisingben az érsekség alapításának 1300. évfordulójáról.

A Szajna-parti, Párizshoz közeli Melun helységből származó, kelta eredetű Korbinianusz mélyen vallásos nevelést kapott, ezért már fiatalon úgy döntött, hogy életét Istennek szenteli. Kezdetben egy romos templom mellett remeteként élt. Mivel a környékeliek gyakran kérték segítségét, hamarosan híre ment jóságának, így egyre többen keresték fel, és ez mind kevésbé tette lehetővé, hogy megőrizze azt a magányt, amelyben úgy érezte, hogy teljesen az ég felé fordulhat. A VIII. század elején Rómába indult, hogy kérje a Szentatya áldását. A pápa rövidesen vándorhítszónokká tette és püspökké szentelte.

Rómából a mai Bajorországba vándorolt, ahol Theodo herceg hittérítő feladattal bízta meg, Korbinianusz azonban jobban vonzódott a magányhoz, ezért inkább visszatért az Örök Városba, ahol II. Gergely pápa kolostoralapítást bízott reá. A dél-tiroli Merán közelében telepedett le, ott érte Theodo herceg utódjának, Grimoaldónak a meghívása, hogy bajor földön folytassa missziós tevékenységét. Székhelyéül az első vértanúról, Szent Istvánról elnevezett freisingi kolostort választotta és megalapította a freisingi püspökséget. Noha ennek pontos dátuma nem egyértelműen maradt fenn, a XVI. századi római egyháztörténész, Cesare Baronio aprólékos kutatásai alapján 724-re tette az időközben érseki rangra emelt püspökség megalapításának idejét. A barokk idők alighanem egyik legtekintélyesebb német egyházi vezetője, Johann Franz Eckher hercegek is ezt az esztendőt tartotta az alapítási évnek, úgyhogy 1724-ben nemcsak Freisingben, hanem már Münchenben is szép ünnepség keretében emlékezett

meg a millenniumról. Az évfordulóra a rokokó építészeti messze földön híres mestereit, a Cosma Damian és Eguid Quirin Asam testvérpárt kérte fel a freisingi dombon álló és messziről látható székesegyház felújítására. A hercegek megbízásából Carl Meichelbeck pap-történész *Historia Freisingensis* címmel díszes könyvben emlékezett vissza az eltelt ezer esztendőre.

A pápa idővel a szentek sorába emelte Korbinianust, aki életét nem Bajorországban fejezte be, hanem Dél-Tirolban. Erekléit később utódja, Arbo püspök Freisingbe vitette, csontjai ma is a székesegyházban láthatók. Arbo így rója le háláját azért, hogy fiatal korában Korbinianusz mentette meg a vízbefulladásától.

A napóleoni idők szekularizációját követően, 1817-ben a bajor állam és a katolikus egyház között megkötött konkordátum arról is rendelkezett, hogy Freisingből már Münchenbe, a fővárosba helyezték át az érsekség székhelyét is. Így nem meglepő, hogy az alapítás 1100. évfordulójára már nem az egyház, hanem a freisingi városi tanács készített nemesfémérmét, amelynek egyik oldalán Szent Korbinianusz, a másikon pedig a dóm látható. Száz esztendővel később, 1924-ben az egy héten át tartó ünnepségeken már több mint százezren vettek részt.

Az 1300. évforduló eseménysorozata már a tavalyi Korbinianusz-ünnepséggel megkezdődött és azóta is egyházi szertartásokkal, körmenetekkel, hangversenyekkel, illetve vitaestekkel folytatódik, a plébániákra pedig kifüggesztik azt a zászlót, amelyen az érsekség megalapításának éve látható, valamint Korbinianusz egy medvével, a legenda szerint ugyanis a szelidségéről ismert szentet egy barnamedve kísérte missziós útjaira.

Vincze András

Százéves a linzi dóm

Felszentelésének 100. évfordulóját ünnepli a linzi Mária-székesegyház. A 20 ezer férőhelyes neogótikus épület alapkövét Franz Joseph Rudigier püspök kezdeményezésére 1862. május 1-jén tették le. A templom a híres egyházi építőművész, Vinzenz Stanz tervei szerint épült, ő volt abban az időben a kölni dóm restaurátora is. Az építkezést a hívek adományaiból finanszírozták. A szertartások már 1909-ben megkezdődtek benne, de a templomépítés véglegesen 62 év után fejeződött be, a felszentelése 1924. április 29-én volt. A háromhajós, kereszthajós bazilikatemplom építőművészeti remekműnek számít külsejében és belsejében egyaránt, számos mellékoltárával együtt. Alapterülete valamivel nagyobb, mint a bécsi Szent István-dómé: hossza 130 méter, szélessége 60 méter, magassága 44 méter. Tornya 135 méter magas, csupán 2 méterrel alacsonyabb a bécsi dóm tornyánál. Püspöki templomként a katedrális a felső-ausztriai katolikus egyház fontos fókuszpontja és világtörténelmi jelentős liturgikus tér, a spiritualitás helye, de a szövetségi állam kiemelkedő művészeti és kulturális emléke is.

A centenáriumi alkalmából a Linzi Egyházmegye jubileumi emlékeztetőt hirdetett. A gazdag programsorozat központi eseményét 2024. április 28-án tartotta a felső-ausztriai katolikus közösség, amikor is Manfred Scheuer püspök vezetésével ünnepi szentmisét ünnepeltek. Az események – köztük hangversenyek, kiállítások, előadások, családi rendezvények – az egész esztendő folyamán folytatódnak.

(VG)

Nem csak karddal, fehér lovon lehet küzdeni és nyerni

A helsingöri középkori kazamata mélyen egy dán tanárnő új dimenziót adott Csaba királyfi legendájának

Abban az időben, amikor az USA-ban egyéb, véget nem érő teendőim közben a *Képes Magyar Világhíradó* kiadásával és szerkesztésével is bajlódtam, sokat utaztam, mert a világon szétszórt magyarság egyesületei igényt tartottak előadásaimra és ezért elég gyakran meghívtak. Ezek az utak mindig új erőt pumpáltak a folyóiratunkba, mert így hoztam híreket a távoli honfitársaktól, a lapnak új előfizetőket szereztem és amellett a hűséges olvasótábor szívesen olvasta úti-élményeim.

Ilyen volt 1972-ben egy aránylag rövid látogatásom Dániában. Ebből az írott emlékből választottam most egy részletet az *Életünk* olvasóinak. Az alig lepezett céloom pedig az, hogy egy másik, reményteljesebb színezetet adjak búsmagyarságunknak. Ékes anyanyelvünket ugyanis gyakran feketíti a „jaj” szó – akár kell, akár nem. „*Jaj, de borzasztó!*”, „*Jaj, még rá gondolni is rossz!*”, „*Jaj, nekem! Jaj, jaj, jaj...!*” A „jaj” még a székely himnuszban is jelen van („*Fejünk az ár, jaj, százszor elborítja*”). És mintha nem lenne elég, ha akkor ismétljük, amikor baj van, mondjuk akkor is, ha minden jól megy. „*Jaj, de aranyos!*”, „*Jaj, de boldog vagytok!*” és „*Jaj, de örülök, hogy eljöttél hozzám!*” Egyszerűen, gyakran megkülönböztetés nélkül is „jajgatunk”. Talán ezért kerültünk a 156 felmért ország között a 69. helyre a boldogságindexben. Míg a skandináv országok a legboldogabbak, mi a középmezőnyben „jajgatunk”.

Nem tagadom, hogy az elmúlt ezer évben éppen elég tragédia látogatott minket, így a „jaj” ugyancsak megalapozott – azonban más nemzet is szenvedett, nem is keveset, ennek ellenére a legtöbb nyelvben nem is létezik a „jaj” szó, sem az ennek megfelelő pótlék.

A dániai élményem rámutatott, hogyan erősítik más nemzetek a pozitív hozzáállást, még akkor is, ha őket is jócskán csapkodta a sors „jaj-árja”.

Dolgom végeztével Koppenhágából Elsínorba készültem, hogy leróhassam Shakespeare-nek a mindennapi alázatos elismerésemet. Néhány nekifutás után sikerült jegyet váltanom, a vonatot is megtaláltam, és már indultunk is. A szürke őszi eső egyhangúan verte a vonat ablakát. A láthatár a teljes, ólmos szürkéségbe veszett: szürke felhőkbe, szürke esőbe, szürke tengerbe.

Úti célom vasútállomása mellett barátság-talan, ázott sirályok köröztek, és fogalmam sem volt, merre induljak, hogy megtaláljam Hamlet várkastélyát. Mielőtt kiléptem volna az esőbe, két nyelven is megkérdeztem egy hölgyet, akinek szigorú arca és komor öltözete azt sugallta, hogy valamilyen hivatalos személy lehet:

– Kérem, megmondaná, merre találok Elsínort?

– Ez Helsingör – válaszolta nyomtatékkal, majd nevetve folytatta. – Fogadni mernék, hogy ön angol nyelvterületről érkezett és a várkastélyt keresi. Shakespeare tönkretett bennünket, de hát már beletörtődünk. A város neve Helsingör, a várat pedig, ahol állítólag a nem-létező Hamlet élt, Shakespeare szabadon Elsínornak nevezte át, pedig a várkastély tisztességes neve Kronborg. Persze a nagy lantos tévedése megbocsátható, mivel tudtommal sohasem járt erre. Hát honnan tudná, mi az igazi neve? Amúgy neki köszönhetjük hírnevünket, és persze a turistákat is, mert nélküle a legtöbb ember nem is tudna a városunkról. Tehát ön most Helsingörben van és a Kronborgot keresi. Egyébként menjen mindig csak az öböl mentén, ahol aztán meg is találja.

– Taxi?

– Megbánná. Zarándokolni jött, hát menjen gyalog, amíg az esős, borús, kietlen-kopár hangulat a csontjaiba hatol. Akkor majd megérti, hogy miért.

Nem tudom, honnan vette a bölcsességét, és hogyan ismert engem ismeretlenül, de igaza volt. A rövid és vizes séta után valóban elértem a várkastélyt, és a szürke borongás valóban belém költözött. Nyugodj békében, Ophelia.

A késő őszi nem éppen csúcsforgalmi idő a turistavilágban, és november végén a minden kőnek a kortörténetét elmagyarázó túra-vezetők is eltűntek. Szerencsémre éppen akkor egy iskolai csoport érkezett tanulmányi kirándulásra. Hozzájuk csapódtam, és a tanárnőjük, aki jól beszélt németül, jó szívvel magyarázgatott nekem. Így mégsem kellett Elsínort tudatlanul elhagynom.

A kazamatákhoz vezető úton egy föld alatti nagy teremben impozáns, fehér márványszobrot találtunk. Elnéztem az északi, kemény vonásokkal formázott arcot, a csukott szemeket. Valahonnan a tudatom mélyéről a csaknem elfelejtett régi történet felszínre tört.

– Holger? – kérdeztem megborzongva. Dán kollégám meglepődve kapta fel a fejét. A világon minden nép örvend és hálás, ha észreveszi, hogy az idegen ismeri a kultúráját.

– Igen, ő Holger Danske. Honnan ismeri? – Honnan? A bölcsőmből. Mert nekünk is van egy Holgerünk, csak mi Csaba királyfinak hívjuk. Mi is úgy hisszük, hogy ha egyszer nagy baj ér minket, akkor eljön a csillagösvényen és győzelemre segít minket.

– És visszajött? – Igen, azt hiszem. Egyszer, nagyon régen. De modern időkben még soha.

A dán tanárnő szeretettel megsimogatta a hatalmas, zord alak márványtérjét.

– A mi Holgerünk békésen alszik, de rendszeresen ébred és ilyenkor visszatér. Úgy bizony, és már nagyon sokszor tette. Nem páncélban, karddal vagy buzogánnyal jön, de visszajön és mindig győzelemre visz minket. Ő volt Tycho Brahe és Bertel Thorvaldsen. Ő volt Holberg és Eleonora Ulfeld. Mi, dánok tudjuk, hogy Egde Hans, Waldemar, Knut király, Henrik Pontoppidan is ő volt. És visszatért Carl Nielsen, Sören Kierkegaard, Isak Dinesen (Karen Blixen) és Niels Bohr alakjában is. Holger nemcsak karddal szerzett hírnevet kicsiny országunknak, hanem szobron, könyveken, költeményeken és Nobel-díjakon keresztül is. Látja, ez a gyönyörűség benne: Holger sohasem hagyott el minket, mindig megjelenik közöttünk, mindig más alakban és mindig hódít – mondta egy szuszra, majd néhány gondolatot átugorva, de végeredményben a tárgyalt maradványhozátette:

– Mert nem csak karddal, fehér lovon lehet küzdeni és nyerni. Nálunk évente dán íróktól tizenöt új könyvet jelentetünk meg (1972), pedig népességünk alig éri el az öt és fél milliót. A könyv vásárlása élénk, a könyvtárakban nagy a sürgés-forgás. Így minden dán férfi és nő potenciálisan fel van fegyverezve, és ha Holger Danske ismét felébred és eljön, jól felkészült hadsereg várja.

Magára hagytuk Holger gondolatokba (vagy mély álomba) temetkezett alakját. A végtelen csigalépcsőket mászva arra gondoltam, hogy Hamlet kedvéért zarándokoltam Helsingörbe, de milyen furcsa, hogy a középkori kazamata mélyén egy dán középiskolai tanárnő új dimenziót adott Csaba királyfi legendájának...

Balogh Petres Judith

A második világháború következményei a bukovinai falvakban

Szemelvények Csibi Krisztina *Bukovinai székelyek Bácskában 1941–1944: előzmények, helytállás, emlékezet* című PhD-disszertációjából (3.)

A második világháború kitörése több olyan tényezőt eredményezett, amelyek mind a telepítés irányába mozdították a történéseket. 1940-ben a szovjet kormány felszólította Romániát Besszarába és Észak-Bukovina átadására. Ezzel a magyar falvak helyzete továbbromlott, a határközeli térségben elvesztették addigi legfrekvenciáltabb értékesítőhelyüket: Csernovic városát Szovjetunióhoz csatolták. A határrendezés korai, viszonylag kaotikus időszakában egy ideig úgy tűnt, a bukovinai öt magyar falu közül négy szovjet területre kerül. Csáky István külügyminiszter felvette a kapcsolatot a moszkvai nagykövetséggel a magyar falvak lakosságának esetleges magyar részre történő átengedése ügyében, azonban hamarosan indokolatlanul vált az intézkedés, mert a határok rögzítésével Andrásfalva és Hadikfalva végül Romániához, az új szovjet határ közvetlen közelébe került. Hadikfalva lett az utolsó vasúti állomás.

A következő politikai változás, Észak-Erdély visszacsatolása a falvak gazdasági lehetőségeit továbbszűkítette, úgy is fogalmazhatunk, hogy ellehetetlenítette. A bér munkát vállalók aránya a népcsoporton belül igen magas volt. A kitelepülés előtt a lakosság nagy részének a föld nem biztosította a család fenntartásához elegendő bevételt, a moldvai nagybirtokokon egészítették ki a család jövedelmét. Ez a lehetőség megszűnt azzal, hogy 1940 ősztől az etnikai kirekesztést alkalmazva magyar idénymunkásokra többé nem tartottak igényt.

A kivándorlási hangulatot csak tovább tetézte az előző évek sorozatos alacsony mezőgazdasági termésátlaga, a háborúval járó katonai sorozások és a kényszerű közmunkák. A bukovinai németek „Heim ins Reich” néven meghirdették a szörvényben élő németek hazatelepítésének programját. 1940-ben mintegy ötvézezer dél-bukovinai németet telepítettek vissza az anyaországba. Az üresen maradt német házakba és földekre hamarosan Észak-Bukovinából érkeztek menekült román családok, akik immár erős többséget alkotva folyamatosan éreztették az idegen népekkel szembeni ellenállásukat, erősen befolyásolva a román sovinizta elképzelések-

től. 1940 év végén úgy tűnt, nem kínálkozik más megoldás, és a magyar falvak lakosságára is a Bukovinából való kitelepítés vár.

A román idegenellenes közhangulat mellett a magyar kormánykörök és a katolikus egyházi szervezetek szerepe sem elhanyagolható abban, hogy a szinte előrevetített kitelepülés bekövetkezett. A papokon és lelkészeken keresztül folytatott agitáció sikeres volt, és a román kormánynak a második bécsi döntés optálásról szóló szerződése 4. pontjának a bukovinai székelyekre is kiterjesztett értelmezésének is köszönhetően 1940 ősztől megindult az egyéni áttelepülés, amely egyelőre kisebb mértékben valósult meg, a magyar kormány által preferált „lassú beszűkítés” taktikájával egyezően. Az 1940. november 14-én keltezett 19.437-40-A. számú román belügyminiszteri rendeletet a radóci község háza falára a következő szöveggel függesztették ki: „*Minden magyar fajú személy jelentkezzék a körjegyzőségeken vagy az illetékes járásbíróóságokon 1941. február 28-ig, és adjon nyilatkozatot, amely szerint a bécsi döntéshatározatok alapján magyar állampolgárságra optál. A nyilatkozatot három példányban kell kiállítani, a nyilatkozatok két példányával az illetékes helyen (faluban a szolgabíróóság, városban a rendőrség) jelentkezik, melynek alapján a hatóság határátlépési igazolványt ad. A lakosság eme jogának gyakorlásával egyidőben elveszti a román állampolgárságot, köteles ügyeit elintézni és vagyonát likvidálni és a bécsi döntés napjától egy éven belül családjával együtt elhagyni az országot. A rendőrség és a szolgabíróóság a határátlépési igazolvány kiállítását előtt minden optánstól követeli a pénzügyvizsgálatosság bizonyítványát, amely igazolja, hogy az illető adóval nincs hátralékban, a járásbíróóság bizonyítványát, hogy nem folyik ellene büntügyi eljárás, és az ingatlankönyvét. Az optáns a román állampolgárságról lemondó nyilatkozatának beadása pillanatától kezdve a román állam területén idegen állampolgárnak tekintetik, az az optáns, aki bécsi döntéshatározat napjától számított egy éven belül nem hagyja el az országot, kiutasítandó és erőszakkal is Magyarországra*

teendő át.” A sürgető helyzet megoldására a magyar kormány 1940-ben munkaközöséget hozott létre az áttelepítés kérdéseinek tanulmányozására, amelynek végrehajtó szerve a Bonczos Miklós vezette Országos Menekültügyi m. kir. Kormánybizottság lett. Sebestény Antal és Elekes Dénes plébánosok a bukaresti magyar nagykövetségen lezajlott egyeztetés után kimutatást készítettek a kitelepítésben részt vevő családokról és vagyoni helyzetükről. Ezalatt Németh Kálmán (Józseffelva egykori plébánosa) már Budapestről küldte a hazatérésre buzdító üzeneteit, és kereste az újabb és újabb lehetőségeket, hogy a kormánykörökbe bejutva érvényt szerezzen régóta dédelgetett elképzelésének, a bukovinai magyarok egy tömbben való hazahozatalának.

1941 januárjában a magyar kormány megtette a konkrét lépéseket a tervek foganatosítása érdekében. Bizottságot hozott létre, amelynek ekkor már a Magyarországon élő bukovinai székelyek is tagjai voltak, és felkeresték a két szőba jöhető területet, a Szolnok-Doboka vármegyei, illetve a Szatmár és Bihar vármegyei településeket. Előbbi terület mellett nemzetpolitikai szempontok szóltak, konkrétan az, hogy az észak-erdélyi magyarságot erősítve Székelyföld és Partium között összefüggő magyar nyelvű terület, hidat hozhatunk létre. Itt azonban nem állt rendelkezésre megfelelő mennyiségű földterület a bukovinai székelység számára.

A Szatmárnémeti és Nagykároly környékén lévő, az 1920-as, 1930-as években létrejött román telepes falvak viszont a megélhetéshez szükséges földterület tekintetében szóba jöhetnek volna, azonban az elmenekült románok házainak száma jóval alatta volt a kitelepülést vállaló bukovinai családok számánál. Itt telepítették le az 1940 telétől egyénileg optált és Magyarországra települt mintegy 200 családot. Számuk nem elhanyagolható, a kisebb-nagyobb csoportokban menekülők száma 1941 májusára elérte a 4500 főt. Látszott tehát, hogy az áttelepítési folyamat erősödik, amelyre a magyar kormánynak rövid időn belül megoldást kell találnia.

Teleki Pál halálával és Délvidék 1941. áprilisi megszállásával elsősorban katonai

körökben hangsúlyosabbá váltak a teljes kitelepítést sürgető hangok, amelyek mögött nem csupán a németek által elképzelt etnikai rendezést megvalósító, Szent István-i állam-eszme szerinti szándék húzódott, de a visszafoglalt, nem magyar többségű területen a délszláv népességgel szemben már a magyarság számarányának növelése is fontos szemponttá vált. „*A külföldi magyarok hazatelepítésének a célja az, hogy a Kárpátok medencéjében a magyarság számaránya életképes és kellő gazdasági alappal rendelkező családokkal növeltesse. A Délvidékre telepítésüknek pedig az, hogy ott a magyarság számában az idegen uralom következtében beállott változás kiküszöböltesse*” – áll a kormánybiztos jelentésben.

A már 160 éve Bukovinában megmaradt magyar népcsoport tömeges kivándorlása, szervezett és egyéni áttelepülése mögött tehát elsősorban erős gazdasági kényszer húzódott. A járványok, a több éven át jellemző alacsony terméseredmények, a családok létfenntartását biztosító földterület hiánya voltak azok a legfőbb okok, amelyek a társadalom elszegényedéséhez vezettek, így az eddigi életmódjuknál jobb létkörülményeket remélve hagyták el falvaikat. Bevételi forrásaik, lehetőségeik a román nacionalizmus előretörésével továbbszűkültek. A kivándorlás másik fő mozgatórugója a többségi társadalom részéről érezhető egyre erősebb asszimilációs hatás volt, ami veszélyeztette anyanyelvüket, műveltségüket. Míg a korábbi időszakban a székelység volt a befogadó, asszimiláló közeg a beházasodott, a falvakba beköltözött idegen etnikumú egyének számára, úgy az 1930-as évektől minden korábbinál több erőfeszítést voltak kénytelenek tenni magyar nyelvük, kultúrájuk megtartása érdekében, és ehhez az anyaországból és később Erdélyből kiinduló, egyházi és állami befolyással is rendelkező társadalmi szervezetek dotációjára sem nyújtott már elegendő alapot.

A magyar nyelvű oktatás megszűnésével a magyar nyelvű lelkigondozás maradt az egyetlen terület, amely – minden ez ellen ható intézkedés ellenére – egyelőre ellenállt a beolvadást célzó törekvéseknek.

(folytatás a 7. oldalon)

Vencser László Máriapócsra mutatott be hálaadó és kérő szentmisét

Vencser László, lapunk felelős szerkesztője, a Keresztény Jövőkért Alapítvány kuratóriumi elnöke a tavaly, 2023. szeptember 12-én Mariazellben bemutatott szentmiséje után idén, 2024. április 17-én Máriapócsra adott hálaadó szentmisét Istennek és a Szűzanyának az elmúlt hónapok kegyelmeiért, fohászokodott egészsége minél teljesebb visszatéréseért, élő és elhunyt szeretteiért-tanítványaiért-évfolyamtársaiért, valamint Európa jövőjéért.

A szűk baráti körben ünneplő szentmisén Vencser László elmondta: Mariazell után a máriapócsi kegyeltárhoz is a hála és a kérés vezette. Hálaadó jött az elmúlt egy év alatti orvosi beavatkozások sikeréért és az azóta tapasztalt gyógyulásáért, egyúttal fohászokodott a Pócsi Máriához az egészsége javulásának továbbfolytatásáért. Megemlékezett arról is, hogy egy nappal korábban, 2024. április 16-án hatvanadik évfordulója volt Jakab Antal püspök börtönből való szabadulásának, és szóba hozta azt is, hogy egy nappal később, 2024. április 18-án 53. évfordulója lesz annak, hogy az évfolyamtársait Márton Áron püspök Gyulaféheváron a székesegyházban pappá szentelte. A továbbiakban kérte a Szűzanya közbenjárását Gyergyószentmiklóson élő családtagjaiért, jelen- és távol lévő barátaiért, köztük Ausztriában élő falusfeleiért. Végül, de nem utolsósorban fontosnak tartotta imáiba foglalni azt is, hogy a világban hallgassanak el a fegyverek, legyenek mielőbb béke, továbbá hogy az Európai Unió térjen vissza az alapítók által vallott elvekhez, értékekhez.

A mariazelli és a máriapócsi szentmisealkalmakat újabb hálaadás követte, ezúttal 2024. május 7-én Csíksomlyón. Erről következő lapunkban szólnunk majd röviden.

Varga Gabriella

Klopstock: A MESSIÁS – Lyrikfest és Nemzetközi Küldeményművészeti (Mail Art) kiállítás Kolozsváron

Március 26-án második alkalommal szervezte meg a *Lyrikfest* című rendezvényt a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum két németnyelvtanára, Lokodi Éva Ildikó és Szabó Viola. Az idei versünnep programját színesebbé tette az Apáczai Galériában bemutatott küldeményművészeti tárlat anyaga is.

Romániában valószínűleg első alkalommal nyitotta meg kapuit olyan küldeményművészeti kiállítás, amely szakrális ihletés jegyében született alkotásokat és diákpályamunkákat mutatott be, Kolozsváron pedig 1986 óta először került sor nagyszabású mail art kiállításra. A rendezvény kurátora Zilahi Nono grafikus. „A tavalyi német nyelvű versmondó és versíró versenyünk, amelyet egy Rilke-vers mottója ihletett, szinte száz diákot mozgatott meg a kolozsvári magyar iskolákban. Nagy örömeinkre szolgát, hogy idén sokkal több embert sikerült megszólítani – a világ legkülönbözőbb részeiből. Zilahi Nono grafikusművész javaslatára és irányításával ugyanis egy küldeményművészeti (nemzetközi néven: Mail Art) kiállítást szerveztünk, ahova szerte Európából, az Amerikai Egyesült Államokból és Ázsiából is érkeztek munkák. Mivel idén júliusban lesz Friedrich Gottlieb Klopstock háromszáz éves születési évfordulója, rendezvényünket az ő emlékének ajánlottuk. A költő fő műve A Messiás című eposz volt, amelyből minduntalan kicseng az isteni áldozat iránti hála és hódolat. A kiállítás mottójául az első énekből választottunk idézetet. Nagyhéten különösen isztálló volt ez a téma” – hangzott el Lokodi Éva Ildikó nyelvtanár beszédében.

újításai teszik őt különösen jelentőssé, az általa megújított német költői nyelven lehetett világhírű Goethe és Schiller, Novalis és Hölderlin. Klopstock módos polgári családból származott, vallásos szellemben nevelkedett, alapos tudást szerzett humán szakokban, eredetiben olvasta a görög és latin klasszikusokat, héberül az ótestamentumot, jól értette a francia és az angol szövegeket, s megtanult olaszul is, hogy eredetiben olvashassa Dantét. Világhírét, legnagyobb sikerét A Messiásnak köszönhette. A világirodalom történései egybehangzóan úgy értékelik, hogy a vallásos eposz három vitathatatlan fő műve Dante *Isteni színjátéka*, Milton *Elvesztett paradicsoma* és Klopstock *Messiása*. Ezt az óriási terjedelmű – 20 énekre tagolt – vallásos eposzt majdnem egész életében írta: 14 évesként már tervezgette, hogy megírja Jézus Krisztus életének és halálának történetét, és középiskolás korában prózai művet írt a Megváltóról. Ebből az első kísérletből lett később A Messiás első három éneke, amely 25 éves korában jelent meg folyóiratokban. Az első három éneknek óriási visszhangja volt, és híre, irodalomtörténeti jelentősége hamar eljutott Koppenhágába is. A dán király, V. Friedrich ősztöndíj címen életjáradékot biztosított számára, és lehetővé tette, hogy anyagi gondok nélkül élhessen, alkotasson és befejezhesse A Messiást. Huszonöt évig írta, és utána folyamatosan javíttatta, módosította, míg végül halála előtt három évvel, 1800-ban jelent meg a végleges szöveg. Magyarra Tárkányi Béla katolikus papköltő ültette át a mű felé, az első tíz éneket.”

„Zengjed az emberiség váltásáért, lelkem! Az Isten / Ember alakjában véghez mint vitte, s ez által / Adámnak bűnös maradványát kinyja, halála / És diadalma után ismét Istenhez emelte. / Megtörtént, amit Isten akart” (I. Ének).

A szavak után következett a tárlatátvitel; a kiállított műveket Zilahi Nono grafikus (lásd képünkön) méltatta:

„A tárlat nemzetközi sikernek örvend, ugyanis Észak- és Dél-Amerikából, Ázsiából és Európából számos országából érkeztek munkák. (Az alkotók névsora megtekinthető a www.eletunk.net oldalon a jelenlegivel azonos című, bővebb beszámolóban – a szerk.). G. Klopstock A Messiás című műve kihívás és egyben lehetőség volt arra, hogy az alkotók vallásos sémához kapcsolódó műveket hozzanak létre. Kihívásnak azért tartom, mert az elmúlt években több alkalommal is megállapítottam, hogy művészekben a szakrális téma nem túl gyakori jelenség. Viszont téves volna azt állítani, hogy a szakrális témák eltűntek a kortárs művészetből, hiszen a rendezvényen kiállítottak között két olyan alkotót is kiemelhetnék,

akik a szakrális művészetet, az egyházművészetet népszerűsítik: a kolozsvári *Ars Sacra* kiállítás-sorozat kurátora, Sabău-Trifu Cristina, valamint az *Ökumené és képzőművészet* kiállítás-sorozat kurátora, Felházi Lenke Zsuzsanna.

A keresztény ihlettségű munkák rendkívül látványosan kifejezik azt az Isten alakú hiátust, űrt, amelyet akár a mindennapokban is megtapasztalhatunk, és azt a Messiás-váró konstans állapotot, amelyben léteznünk, hiszen a jelenkor emberének mérhetetlen szüksége van a messiási felszabadításra és megváltásra.

A nemzetközileg mail artnak nevezett, magyarul viszont postaművészetként, választékosabban küldeményművészetként említett mozgalmal alig ismert a romániai alkotók körében. A küldeményművészet esetében nehéz lenne, sőt szükségtelen is a klasszikus műtárgyakra vonatkozó hagyományos műelemzés. A küldeményművészet szerkezetileg és formailag a művészeti irányzatok, izmusok egyikével sem azonosítható.

Általában az alkotók arra törekcsenek, hogy megörvendeztessék a művészetkedvelőket és a befogadókat meglepő, jellegzetes univerzumukkal. Az egyéni hangjukat és útjukat, sajátos művészi eszközeiket megtalált sokoldalú művészegyeniségek mellett a diákok is igyekeztek kifejezésre juttatni a témával kapcsolatos gondolataikat, érzéseiket, belső világukat. A kiállítás gerincét a kollázsok, asszablázsok határozzák meg, amelyek olykor tagolják a teret, egy lüktető felületet hozva létre. (Az asszablázs a XX. századi vizuális művészeti irányzatok, mint például a pop-art vagy a dadaizmus jellegzetes műfaja. Ezt azért fontos megemlíteni, mivel bizonyos művészettörténeti adatok szerint a dadaizmus az antiművészet egyik kiemelkedő alakja, Marcel Duchamp az, aki esztétikai információk közlése érdekében veszi igénybe először a posta szolgáltatásait az 1900-as évek elején.)

1962-ben Ray Johnson, a mail art művészet egyik legismertebb alakja megalapította New Yorkban a New York-i Levelezőiskolát (*The New York Correspondence School*). Johnson volt az iskola irányítója és tanára, aki megközelítően kétszáz távhallgatót gyűjtött maga köré, akiket rendszeresen művészi üzeneteivel látott el.

Jelenleg világszerte több ezer olyan alkotó van, aki kizárólag a küldeményművészetnek szenteli figyelmét. Számos mail art-alkotó a postai kommunikáció által juttatja kifejezésre művészeti törekvéseit. Küldeményeket adnak fel, saját kezűleg készített bélyegeket és bélyegzőket használnak, amelyek Stamp Art, illetve Rubberstamp Art néven váltak közzismertté, tehát a gumipecsétek, szerzői postabélyegek és levelezőlapok.

A mail art-művészek 2022-ben ünneplték világszerte a küldeményművészet 60. évfordulóját, és október 16-án a Mail Art Napját, amely Ray Johnson születésnapjához köthető. Kétségteljesen a küldeményművészet napjaink legidősebb művészeti jelenségévé vált.”

Felházi Lenke Zsuzsanna grafikus vallástörténeti szempontból értékelte a kiállítás anyagát:

„Már a próféták megjövendölték, megközelítően ötszáz évvel Krisztus születése előtt, hogy Messiás születik, a zsidók szabadítója az elnyomás alól. Isten küldte Öt. Az Ige testté lett. Az első betlehemi vándorok, a pásztorok nem egy új vallás titkos tekerseit találták a sziklaistállóban, nem angyalt vagy valami titokzatos fényt, hanem egy bepölyált gyermeket, emberek és állatok között. Isten egyszülött Fiát adta, és nemcsak bölcsőbe adta, hanem minden szenvedő halandóért: szenvedésre, keresztre és halálra adta. Krisztus szenvedésének útján – passióján – ezen a kiállításon részt veszünk mi is. A zeneirodalom világában nagyon sok zeneszerző feldolgozta ezt a témát. Például: Georg Friedrich Händel a *Messiás* című oratóriumában, Johann Sebastian Bach – a zene teológusa, akit nem véletlenül neveztek az »ötödik evangélistának« – istenadta zsenialitásával megmutatta, mit jelent a zene nyelvén megszólaltatni az Igét, vagy a zene segítségével szárnyakat adni az ember Isten dicséretének és ég felé irányítani az imádság hangjait (*Húsvéti Passió, Máté Passió, János Passió*). Megemlíthetem az egyházművészet talaján Munkácsy Mihályt, a magyar festészet

egyik kiemelkedő alakját és a fantasztikusan megfestett Krisztus-trilógiáját: *Ecce Homo, Krisztus Pilátus előtt* és a *Golgota* című alkotásokat. Rajta kívül is még nagyon sok művész foglalkozott a Messiás-témával.

Hozsánna Dávid Fiának! – ez az ünnepélyes örömköltés hangzott el a nép ajkáról, amikor az Úr Jézus bevonult Jeruzsálembe; bizonyágtétel Messias voltáról, s egyúttal Dávid Fiának bemutatott hódolat.

Krisztus kereszten való áldozata és feltámadása világesemény. Legyőzi a sötétség hatalmát, a halál és pokol minden kínját. Feltámadt, hogy uralkodjék mint felkent Király. Tehát az őszövevényi *Messiás*, héberül *Messiah* megnevezés és annak görög fordítása az Újszövetségben *Krisztus*, Ő az igazi pap, király és próféta. Az Úr Jézust Isten Szent Lelkével kente fel. Ő az Üdvözítő, a Szabadító, Ő az a személy, akiben a megváltás egész műve egybe van foglalva. Ez a Jézus név jelentése is.

Született nektek ma a Megtartó (Üdvözítő) – mondja az angyal, azaz itt van most is velünk: »Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő Egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen« (Jn 3,16).»

A tárlatmegnyitót a *Lyrikfest versünnep* rendezvénysorozat követte. A résztvevő diákok teljesítményének értékelése után Gevöld Júlia igazgatóhelyettes asszony is részt vett a díjátadásban. A *Klopstock 300 – A Messiás* című nemzetközi küldeményművészeti kiállítás 2024. április 16-ig volt megtekinthető a kolozsvári Apáczai Galériában.

Zilahi Nono

